

hikmet.net

Üç Aylar | 2026

bülten

Üç Aylar ve İbadet

İçindekiler

- 05 Teveccühe Teveccühle Mukabele Edilir
- 07 Kulun Allah'la Münasebeti
- 10 Bu Aylarda Neler Yapabiliriz?
- 11 Üç Aylar Orucu Diye Bir Oruç Var Mıdır?
- 12 Kandil Gecelerine Özel Bir Namaz Var mıdır?
- 12 Kandil Günlerinde Oruç Tutmak İsteyen Hangi Gün Oruç Tutmalıdır?
- 13 Recep Ayı
- 14 Lutüf Gecesi Regâib
- 16 Namaz Kılmak mı, İkame Etmek mi?
- 19 Mirac: İkinci Kadir Gecesi
- 23 Efendimiz'in Miracı Ruh Ve Bedenle Birlikte Mi Olmuştur?
- 27 Şaban Ayı
- 29 Yağmur Olur Yağar Af Beraat Gecesi
- 33 Mübarek Gün Ve Gecelerde Bizlere Düşen
- 35 Namazda Okunabilecek Dualar

03

Üç Aylar: Rahmetle Arınmanın İbadetle Yenilenmenin Zamanı

08

Üç Ayları Nasıl Değerlendirebiliriz?

25

Sabır ve Namaz

31

Beraatimiz Olsun!

37

Yeniden Dua Zamanı

Üç Aylar

Rahmetle Arınmanın İbadetle Yenilenmenin Zamanı

Üç aylar deyince hemen aklımıza mübarek bir zaman dilimi gelir. Bu aylar, Receb, Şaban ve Ramazan aylarıdır. En kıymetli ay, bin ayın (yaklaşık seksen dört yıllık ömrün) meyvesini, sevabını ve faziletini içinde barındıran Kadir gecesinin bulunduğu Ramazan ayıdır. Dolayısıyla, Receb ve Şaban ayları, bu en faziletli ay ve gece için birer hazırlık mahiyetindedir.

Allah, hem günahlarımızdan arı-nalım, hem de kalb ve ruh dünyamızda inkişafı yaşayarak yeni yeni manevi alemlere açılalım diye bizlere bazı fırsatlar vermiştir. Cuma günü, bayram günleri ve üç aylar da bu fırsatlardandır.

Üç aylar, bırakmak istediğimiz kötü adetlerimizi bırakma, kazanmak isteyip de bir kazanamadığımız güzel hasletleri kendimize mal etme adına sunulmuş bir imkândır. Çünkü bu aylarda, herkes derecesine göre eline diline sahip olmaya, gönlünü kin, nefret ve düşmanlıklardan arındırmaya çalışır. Böyle bir ortamda, insanın kendini kontrol etmesi daha kolay olur.

Kötülüklerden tamamen arınmak ve güzel hasletleri tabiatımızın bir yanı haline getirmek için belli bir süre gerekir. Büyüklerimiz bu süreyi,

Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in hadislerinden yola çıkarak asgarî kırk gün olarak tayin etmişlerdir. Dolayısıyla, doksan günü içinde barındıran üç aylarda, kendimizi iki defa kırkar gün deneme imkânına sahibiz.

Üç aylar kalp ve gönülle yaşanması gereken aylardır. Bu ayda herkesin alacağı bir nasib vardır. Dolayısıyla da hiç kimse ümitsizliğe kapılmadan, gönlünü, sinasını bu ayda yağacak nimet yağmuruna açmalı ve şükürle coşmalıdır.

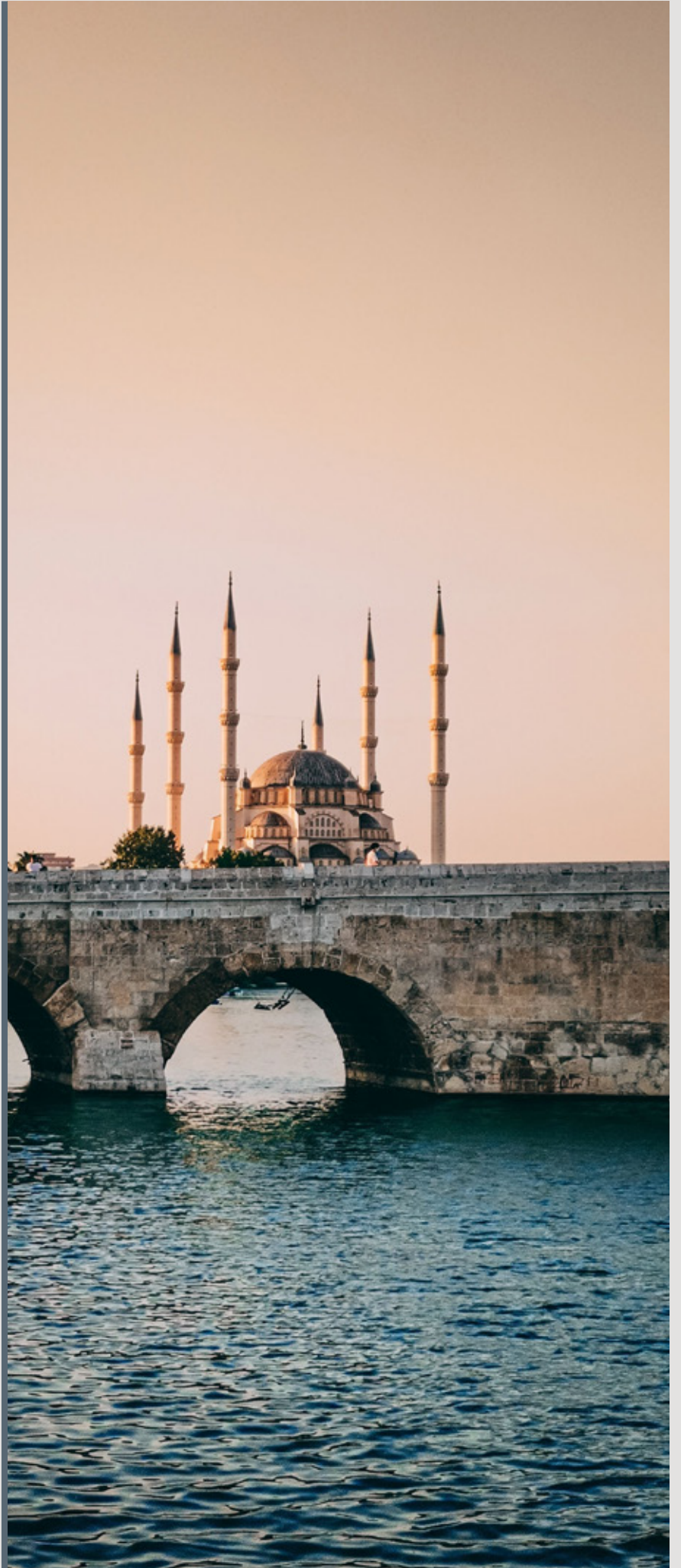
Receb ayının başında kutlanan Regâib gecesini, ayların sultanı Ramazan Ayı'nın bir müjdecisidir. Manevi alemlere açılmak için bir provadır.

Yirmi küsur gün sonra gelen Mirac, gök kapılarının açılmaya başlamasını temsil eder. Beraat ise bu kapıdan gelecek olan kurtuluş müjdeleriyle gönüllerimize seslenir. Kadir gecesine gelince, üç aydan beri rahmet, lütuf ve mağfiret kapılarını vuran kadirşinas dilencilere, bu kapıların ardına kadar açılması demektir.

Bu aylarda, bol bol tevbe ve istiğfarda bulunulmalı, Kur'an'la daha fazla meşgul olunmalı, nafile ibadetlere hız verilmeli, kaza namazları kılınmalı, duaya çok ehemmiyet verilmeli, adeta bütün saniyelerimiz dua ve istiğfarla süslenmelidir. Ayrıca, muhtaçlara, öğrencilere, hastalara, yaşlılara ve Allah yolunda hizmet edenlere yardım ve dualarımızı esirgememeli, ayların Sultanı Ramazan ayına, onların da mutlu bir şekilde girmelerini temin etmeliyiz.

Üç aylar başladığında Peygamber Efendimiz şöyle dua etmiştir.

“Allahım, Receb ve Şaban'ı hakkımızda maddi manevi berekete vesile eyle ve bizi Ramazan ayına ulaştır. Amin.”

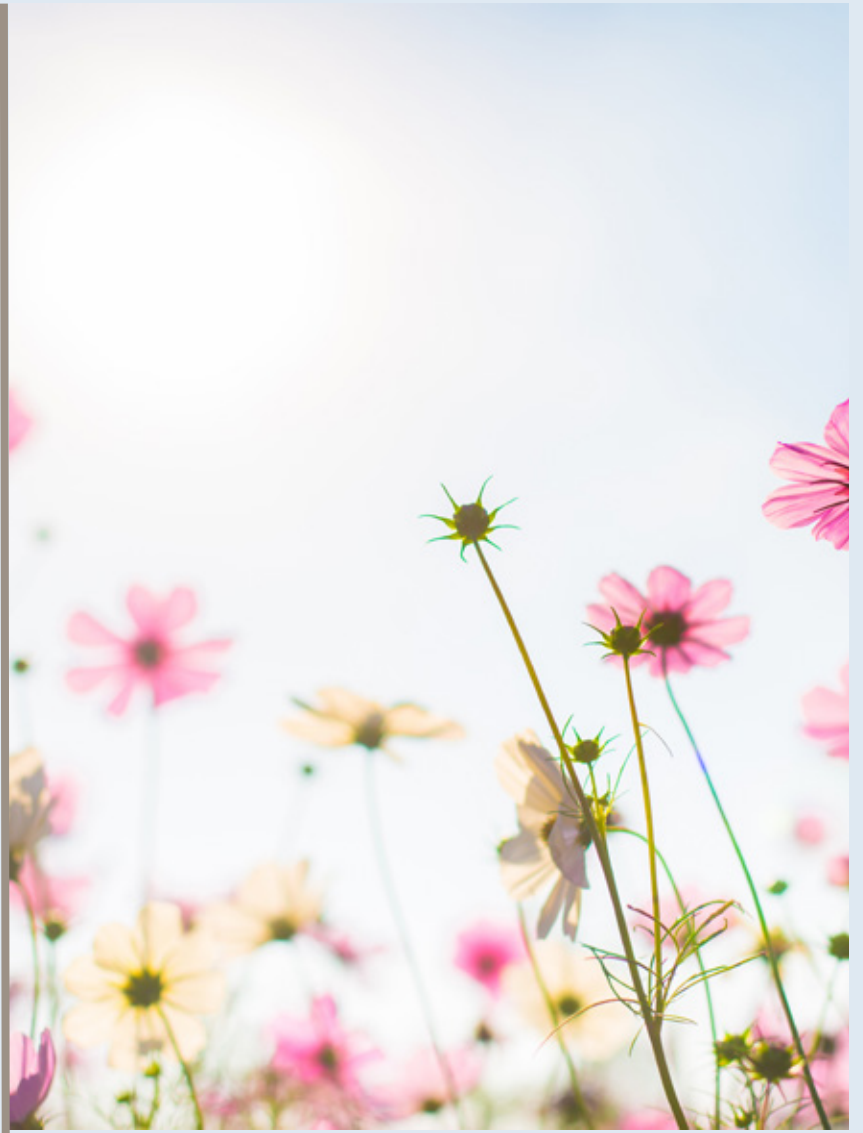

Teveccühe Teveccühle Mukabele Edilir

Şimdiye kadar pek çok insan, kendi zaviye ve kendi ufku itibarıyla üç aylar ile alâkalı nice güzel söz söylemiş, nice güzel beyanda bulunmuş, gündüz ve gecesiyle bu ayların mü'min hayatına kazandıracağı nice güzelliklere dikkat çekmiştir. Hazine kıymetindeki bu eserlerin karşılıklı okuma yoluyla kelime kelime üzerinde durulup tahlil edilmesi, müzakere metoduyla sindirilip içselleştirilmesi, bu ayların insana kazandıracağı varidât ve füyuzâtı anlama ve duyma adına çok önemlidir.

Evet, üç aylarla alâkalı yazılanlardan tam istifade edebilmek için sığ ve sathî bir okuyuş tarzından uzaklaşıp, meselenin derinliklerine açılmasını bilmek gerekir. Aksi hâlde, bu duygu ve düşünce geliştirilmediği sürece insanın üç aylarla alâkalı okuyup dinlediklerinden hakkıyla istifade edebilmesi mümkün olmayacaktır.

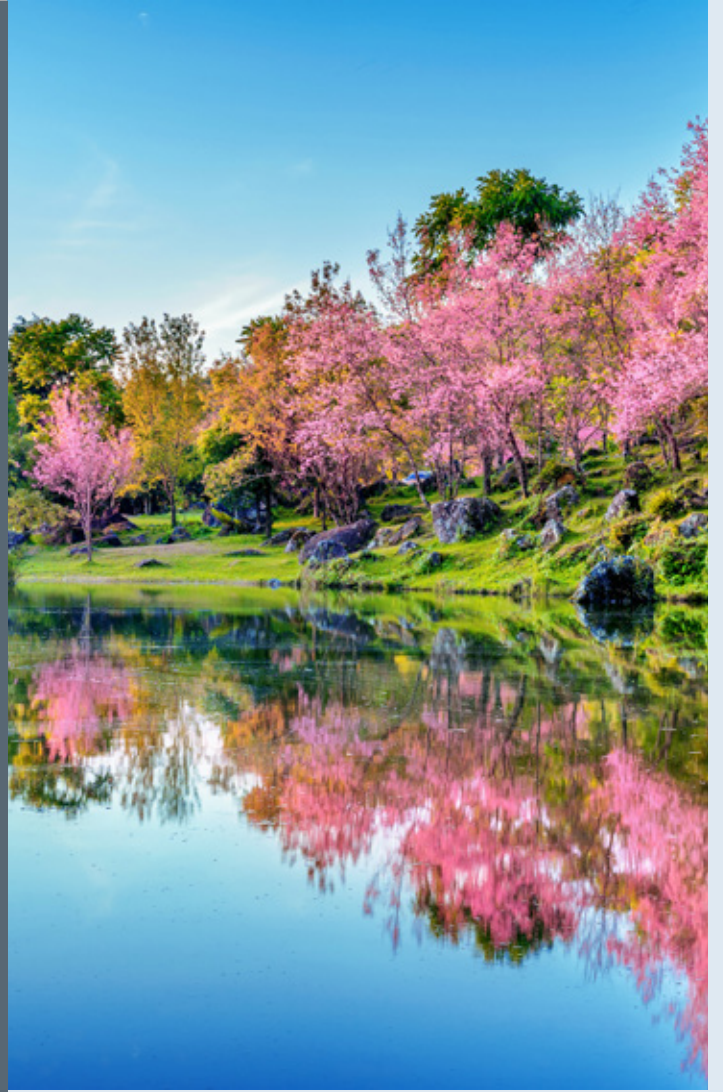
Ayrıca, bu kutlu zaman dilimlerinin kendine mahsus

güzelliklerini ve insan gönlüne akseden zevk ve lezzetlerini kâmil mânâda duyup tadabilmek için daha baştan bu zaman dilimlerinin “ganimet ayları” olduğunun bilinip takdir edilmesi, arkasından da saniyesi zayi edilmeksizin gece ve gündüzüyle bu ayların ciddî şekilde değerlendirilmesi gerekir. Mesela, azim ve kararlılıkla geceleri kalkıp Cenâb-ı Hakk’a teveccüh etmeyen ve gece varidâtını yudumlamayan bir insanın bu aylarla ilgili dile getirilen güzellikleri derinliğiyle hissetmesi, tatması ve zevk etmesi mümkün değildir. Evet, insan ciddî bir metafizik gerilim içinde bu aylara girmez, ciddî bir kulluk şuuruyla kendisini ibadete vermez ve kendisini işin içine salmazsa, bu ayların ifade ettiği mânâlar bardaktan boşalırcasına yağıp dursa da o, bunları duyup hissedemez. Hatta o, başkalarının bu zaman dilimleriyle ilgili ifadelerini kendi idrak ve istidadının mihengine vurur ve onları bir lüks ve fantezi olarak değerlendirebilir.

Evet, bu mübarek günlerin tepemizden aşağıya sağanak sağanak boşalttığı varidâtı duyabilmek, öncelikle ona inanıp teveccüh etmeye bağlıdır. Zira teveccühe teveccühle mukabele edilir. Siz bu ayların ruh ve mânâsına teveccüh etmezseniz, onlar da size kapılarını açmaz. Hatta bu aylarla ilgili söylenen çok canlı ve parlak sözler bile sizin nazarınızda cansız bir ceset gibi sönük kalır.

Öyle ki bu mevzuda ne İbn Recep el-Hanbelî'nin bam teline dokunan ifadeleri ne de İmam Gazzâlî Hazretleri'nin yüreklere aşk u heyecan salan sözleri sizin gönlünüzde bir aks-i seda bulur. "Acaba bu adamlar ne söylüyor ki!" der, geçer gidersiniz. Çünkü bir sözün tesiri adına, söylenilen sözün kıymeti kadar, muhatapların bakış açısı, niyeti, idrak ve sinelerinin bu meseleye açık oluşu da önem arz eder.

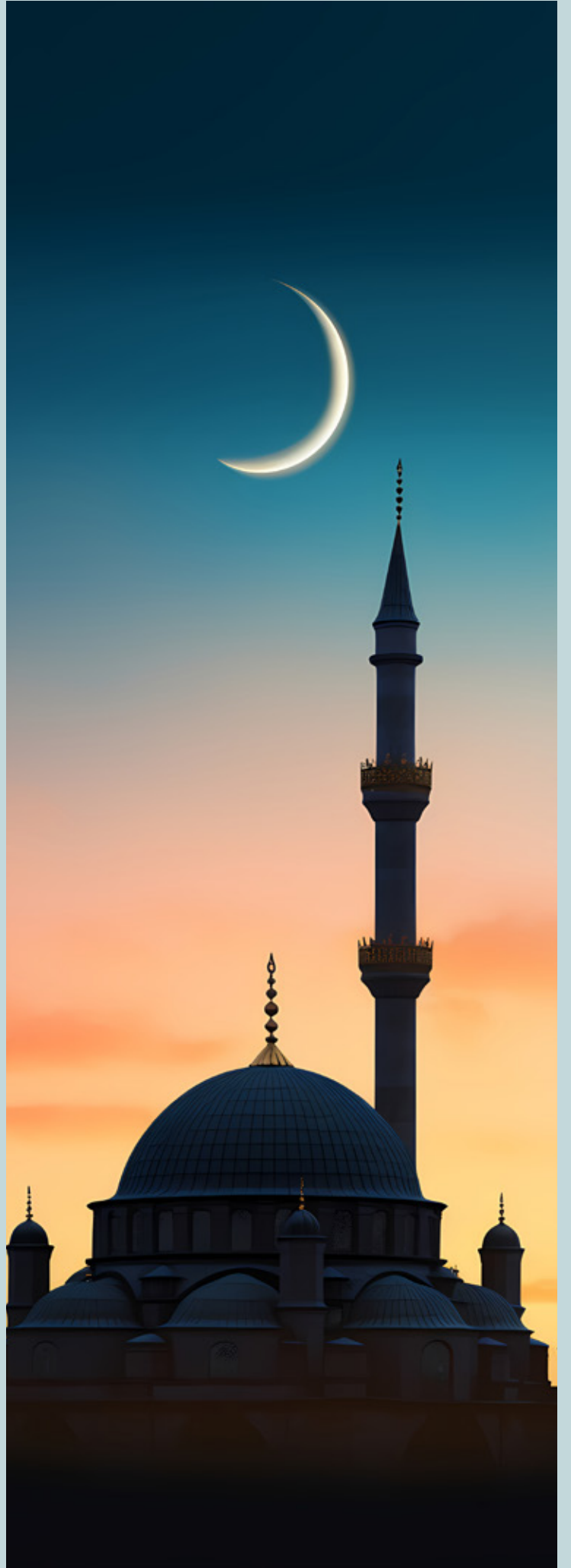
Bu itibarla insan meseleyi öyle sahiplenmeli ki, âdeta recepleşmeli, şabanlaşmalı ve ramazanlaşmalıdır. Evet, insan, onlarla öyle bütünleşmeli ki, bu kutlu ayların insan ruhuna neler söylediğini duyup hissedebilsin. Yoksa siz, siz olarak kaldığınız, sathîlikten kurtulamadığınız ve bu ayların hakikatini araştırmadığınız sürece bu aylarla ilgili söylenen çok güzel sözler bile bir kulağınızdan girer, öbür kulağınızdan çıkar.

Bu açıdan, laubaliliğe açık duran, böyle bir ganimet mevsiminde kendini yenileme gibi bir gayret içinde olmayan, hâl ve hareketlerinde ciddiyeti yakalayamayan insanların bu aylardan istifadeleri çok zordur.

Kulun Allah’la Münasebeti

Mü'min, hayatını belli bir seviyede programlayıp Allah’la olan münasebetini kavi tuttuğu müddetçe Cenâb-ı Hak da onu boş bırakmaz ve onun en küçük hatalarını dahi çeşitli vesilelerle hatırlatır, hedefinden sapmasına meydan vermez. Yeter ki mü'min, niyet ve hedefini O'nun yolunda hep seviyeli tutsun. Allah, kulunun niyetine göre ve hayırlardaki devamlı cehd ve gayretinin neticesinde ona hep rahîmâne tecelli ederek boşluklarını doldurur ve hata çizgilerini bile hayra çevirip oralardaki çirkinlikleri izale eder. Cenâb-ı Hakk'ın lütufları, daima kulunun hamle ve ataklarının önündedir. Kul, sofada beklerken bile hep pürheyecan salonun kapı aralığından gelecek lütuf ve tecellileri gözlemeli ve “Acaba ne zaman harem dairesine çağrılacağım?” diye dipdiri beklemesini bilmelidir.

Bunun dışında bir de aynı sofrada olup da başını sağa sola çevirerek huzurun âdâbından uzak duranlar vardır. İşte bunlar, o heyecan ve duyarlılığı ortaya koyamadıklarından nasipsiz sayılırlar. Sevap ancak harem dairesi önünde her türlü mâni, sıkıntı ve musibete rağmen sabır göstererek, dipdiri o kapıdan “Gel!” denmesini beklemekle elde edilebilir. Onun için her fert, iradesini zorlayarak hep harem dairesinden gelecek bu sese kulak verip beklemelidir.

Üç Ayları Nasıl Değerlendirebiliriz?

Bizlerin bu dünyaya gelmemizin esas gayesi, bu ayeti kerimede bildirilen o güzel ticareti yapıp, ardından bu yaptığımız ticaretin meyvelerini devşirmek üzere ahirete gitmektir.

Yani bizler sahip olduğumuz imkânları Allah yolunda kullanacağız; O'na ibadet edecek, O'nun emir ve yasaklarını yerine getirecek ve O'na hakiki kul olma yollarını araştıracağız. Zaten bir Müslüman için de bundan daha büyük bir şeref ve paye yoktur.

Diğer yandan, şu kısacık ömrümüzü Rıza-ı İlâhi'yi kazanma yolunda harcıyıp onunla ebedi mutluluğu kazanmak gibi bir yüce gayeyle karşı karşıya bulunuyoruz. Fakat dünya bütün fitnesiyle karşımıza dikilip bizi kendine çağırdığından ve nefis ve şeytan gibi iki düşmanınız bulunduğundan fakat buna karşılık bizler gayet aciz ve zayıf olduğumuzdan dolayı her zaman istikametimizi koruyamıyor, her an duru kalamıyor ve kulluk kulvarında sürekli gel-gitlere maruz kalıyoruz.

O halde ne yapmalıyız ki, yaptığımız ibadetlerimizin sevabı katlanarak bize geri dönsün, ömür dakikalarımız bire yüz, bire yedi yüz ve daha fazla veren başaklar gibi ahiret hesabına semere versin ve işlediğimiz hata ve günahlarımız affolunsun!?

Yenilenme Zamanı

İşte bütün bunlar için Rahmeti Sonsuz Rabbimiz, bizlerin önüne, değerlendirildiğinde şu fani dünyayla ebedi hayatları peyleyebileceğimiz, günahlardan arınıp temiz bir gönül iklimine ulaşacağımız, her anında yudum yudum huzur içeceğimiz üç aylar gibi bereketli bir zaman dilimi koymuştur.

Ey iman edenler! Sizi gayet acı bir azaptan kurtaracak, üstelik size çok kârlı bir ticaret sağlayacak bir iş bildireyim mi? Allah'a ve elçisine inanır, Allah yolunda mallarınızla ve canlarınızla mücadele edersiniz.

Eğer bilerseniz bunu yapmak sizin için çok hayırlıdır.

(Saf Suresi, 61/10-11)

Yeni bir aşk ve şevkle ibadete koşacağımız, Allahımızı, Peygamberimiz'i, Kur'anımızı, dinimizi yeniden tanıyacağımız, tanıyıp seveceğimiz, birbirimizi tekrar bir kere daha sımsıcak duygularla kucaklayacağımız bir zaman dilimi.. geçmişin muhasebesini yapıp ümitli geleceğe yelken açacağımız, kendimizi kontrol ederek, içimizi keşfetme yolculuğuna çıkabileceğimiz bir zaman dilimi.. yersiz hırsları, anlamsız çekişmeleri bırakıp, hoşgörünün o kuşatıcı iklimine dalabileceğimiz bir zaman dilimi.

Bediüzzaman Hazretleri bu kutlu zaman dilimlerinden bahsederken şöyle diyor:

“Her hasenenin (iyiliğin, ibadetin) sevabı başka vakitte on ise, Receb-i Şerifte yüzden geçer, Şâban-ı Muazzama'da üç yüzden ziyade ve Ramazan-ı Mübarekte bine çıkar ve Cuma gecelerinde binlere ve Leyle-i Kadirde (Kadir Gecesinde) otuz bine çıkar.”(Sualar, 14. Sua)

Demek ki, üç aylar hakkıyla değerlendirdiğinde, bizlerin bir ömür boyu elde edemeyeceğimiz sevapları kazanmamıza vesile olacaktır. Üç aylara bu kudsiye-

ti veren, en başta Allah (c.c.) ve Peygamber Efendimiz'dir (s.a.s). Bu kudsiyetin birer parçası olan dört önemli ve mübarek gece, (Regaib, Mirac, Beraat ve Kadir geceleri), üç ayların içindedir.

Üç ayların değerini ifade eden ve onu değerler üstü değerlere taşıyan unsurlardan biri Efendimiz'in (s.a.s) şu mübarek dualarıdır:

“Allahım! Receb'i ve Şâban'ı hakkımızda hayırlı ve mübarek kıl, bizi Ramazan'a ulaştır”
(Ahmed b. Hanbel, Müsned, 4/180) (2346)

Yine Hz. Aişe Validemiz (r.ah) şöyle buyuruyor:

“Resûlullah'ın Şaban ayındaki kadar oruçlu olduğu bir ay görmedim.” (Müslim, Sıyam, 175).

Bizler için en güzel örnek olan Alem-lerin Sultanı Efendimiz (s.a.s), üç aylar girdiğinde diğer zamanlardan daha çok oruç tutar, nafile namazlarını artırır, yoksulları daha çok gözetirdi. Ve bu yaptıklarını Ramazan ayına doğru daha da çoğaltır, Ramazan ayında ve özellikle sonlarına doğru, geceleri ev halkını da kaldırarak adeta kulluğunu zirveleştirirdi.

Bu Aylarda Neler Yapabiliriz?

Şimdi, bu büyük ticaret imkânından mahrum kalmamak için şu mübarek zaman dilimlerinde neler yapabileceğimize dair birkaç hususu hatırlayalım.

1- Öncelikle bizler böyle zamanlarda kulüğümüzü gözden geçirerek, eksik ve hatalarımızı ele almalı ve bunları düzeltebilenin yollarını aramalıyız. Yani hesaba çekilmeden önce burada kendimiz kendimizi hesaba çekmeliyiz ki, ahiretteki hesabımız kolay olsun.

2- Üç ayları günahlarımızın affı için bir fırsat bilmeli ve bol bol tövbe ve istiğfarda bulunmalıyız. Özellikle şu günlerde Müslümanların içinde bulunduğu sıkıntıları düşünerek dua dua Allah'a yalvarmalı ve Onun yardım ve inayetini talep etmeliyiz.

3- Özellikle namazlarımızı yeniden ele almalı, mümkün merteye cemaate devam etmeli, hatta yanımıza çocuklarımızı da alarak ibadetlerimizi büyük camilerde yapmaya çalışmalıyız. Böylece o ruh ve manayı daha iyi hissedebiliriz. Bundan başka eğer kaza namazlarımız varsa bunları kılma yoluna gitmeli, kaza namazımız yoksa bile, çokça nafile namaz kılmaya çalışmalı ve özellikle geceleri iyi değerlendirmeliyiz.

4- Bu zamanlar bizim için Kur'an'a döndüğümüz, Kur'an'la yeniden buluştuğumuz ve onu anlamak için cehd eylediğimiz anlar olmalı. Bunun için de, imkânımız nispetinde çokça Kur'an okumalı, hatimler indirmeli ve bununla yetinmeyerek,

Kur'an'ın manasına da nüfuz edebilmek için onun meal ve tefsirlerini okumalıyız.

5- Üç ayların girmesiyle birlikte, bu havanın bizim evimizde de hissedilmesi adına gerekeni yapmalıyız. Yani evimiz farklı bir atmosfere bürünmeli ve evimizin fertlerinden her birinin bu kârlı ticaret zamanını en iyi şekilde değerlendirmesi adına bize düşeni ihmal etmemeliyiz. Bol bol Kur'an okumalarla, kılınan namazlarla, okunan virdlerle ve yapılan dualarla evimizde bir manevi hava esmeli, gözlerimizde sürekli ahiret tüllemeli ve böylelikle artan bir tempo sayesinde Ramazan'ı ve hususiyle de bin aydan hayırlı olan Kadir Gecesi'ni manevi yönden hazırlıklı bir şekilde karşılamalıyız.

6- Akrabalarla, komşularla ve dostlarımızla olan yakınlığımızı bir kat daha arttırmalı ve özellikle kandil gecelerinde göndereceğimiz tebrik mesajları veya yapacağımız ziyaretlerle onların gönül ve dualarını almalıyız.

7- Etrafımızdaki fakir fukaraya yardım etmeli, imkânımız ölçüsünde sadaka vermeli, fakir öğrencilerin okuması için onların elinden tutmalıyız. Çünkü bu zaman dilimlerinde vereceğimiz sadaka ve zekatlarımızın sevabı, bize katlanarak geri dönecektir.

Üç aylarınız, bereketli, feyizli ve en üst seviyede istifadeli olsun..

Üç aylar orucu diye bir oruç var mıdır?

islâm'da zamanla kayıtlı oruç, sadece Ramazan'da vardır. Onun dışında "üç aylar" orucu diye bir oruç asıl kaynaklarımızda bulunmamaktadır.

Müslüman, Recep ve Şaban aylarında çok oruç tutmalıdır ama onları tamamen oruçlu geçirmek diye bir husus kitaplarda bulunmamaktadır. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) Hz. Âişe'nin ifadesine göre Ramazan'dan başka hiçbir ayı bütünüyle oruçlu olarak geçirmemiştir. Ramazan'dan sonra en çok oruç tuttuğu ay ise Şaban ayıdır (*Müslim, sıyam 175, 176*).

Günümüzde uygulanan şekliyle, üç ayları 7 sene tuttuktan sonra kurban kesme gibi bir ibadet kesinlikle yoktur ve bid'attır. İnsan, bu türlü şeylerle sevap kazanayım derken günaha girebilir.

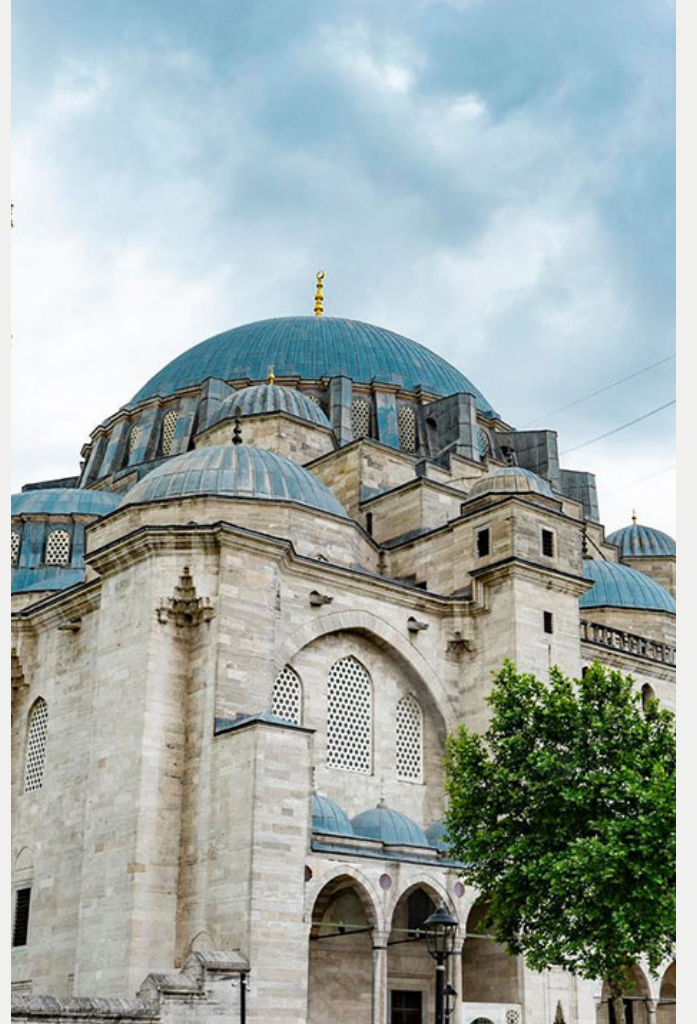
Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), fıtrî hayatın temsilcisidir; onun kıldığı namaz da, tuttuğu oruç da insanın fitratına uygundur. Gerçi O, her ne kadar daha fazla, daha fazla dese de, kendi ifadesiyle, en zayıfların ayağına göre yürüyor ve kimsenin zorlanmayacağı bir ibadet örgüsü takdim ediyordu.

Hatta bu noktada daha fazla yapmak isteyenleri dizginlemiş ve "Sizin Allah'a karşı en müttaki olanınız, en yakınınız benim, ben bazen namaz kılar bazen uyurum, bazen oruç tutar bazen iftar ederim..." (*Buhârî, nikâh 1*) buyurmuşlardı.

Zira O, ölçü insanıydı. Kendisi bazen peşpeşe hiç iftar etmeden oruç tutardı, aynı şeyi sahabe yapmak isteyince buna da engel olmuş ve kendilerinin Allah tarafından yedirilip-içirildiğine dikkat çekmişti.

Öyleyse bizim için esas olan, ölçü insanının koymuş olduğu ölçü çerçevesinde ibadetlerimizi ifa etmek olmalıdır.

Daha fazla oruç tutmak isteyenler için Efendimiz'in en son tavsiyesi, Hz. Dâvûd'un orucu denilen gûnaşırı oruç tutma şeklidir (*Müslim, sıyam 189*). Efendimiz bunun ötesindeki bir oruca asla müsaade etmemiştir.

Kandil günlerinde oruç tutmak isteyen hangi gün oruç tutmalıdır?

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem):

“Şaban ayının on beşinci gecesi olduğu zaman o geceyi ibadetle ihya ediniz ve gündüzünü de oruçla geçiriniz...” (İbn-i Mace, ikame, 191; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2/258) buyurmuştur.

Kandil gecelerine özel namazlar var mıdır?

Kur'an ve Sünnet'te, Kandil geceleri kılınması için belirlenmiş özel namazlar yoktur. Bununla birlikte bazı İslam alimleri, o geceleri değerlendirme noktasında nasıl yapacağını bilemeyen insanlara bir rehber olması için yapabilecekleri bazı uygulamalardan, kılabilecekleri bazı namazlardan bahsetmişlerdir.

Bu geceleri;

1. **kaza veya nafil**
namaz kılarak,
2. **Kur'ân okuyarak,**
3. **Tevbe, istiğfar ve dualar ederek...**
değerlendirmek gerekir.

Kandil günlerinde oruç tutmak isteyenler, ihya ettikleri kandil gecesi oruca niyet edip ertesi gün oruç tutarlar. Çünkü dinî hükümlere göre gün, güneşin batışı ile başlar ve ertesi gün güneşin batımına kadar devam eder.

Nitekim Cuma gecesi dediğimizde aslında günümüz takvimine göre Perşembeyi Cumaya bağlayan gece kastedilir. Aynı şekilde Ramazan başladığında ilk teravihi oruca başlama-dan kılarız.

Ancak şunu da ifade etmek gerekir ki kandil gecesinden önceki gün oruç tutmayı yasaklayan bir hüküm yoktur. İhtiyaten kandilden önceki gün ve sonraki gün de oruç tutma tercih edilebilir. Zira oruç tutulması mekruh olmayan günlerin hepsinde oruç tutmak mümkündür ve sevaptır.

Recep Ayı

Üç ayların başlangıcı olan Recep, Cenâb-ı Hakk'ın Kur'ân-ı Kerim'de haram aylar (içinde savaşın haram olduğu aylar) olarak zikrettiği dört aydan biridir:

“Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı günden beri ayların sayısı on ikidir. Bunlardan dördü haram aylardır.” (Tevbe sûresi, 9/36.)

Recep ayında sevapların âdeta yağmur gibi yağması sebebiyle bu aya “Recebü'l-asabb” ismi verilmiştir. “Asabb” kelimesi Arapça'da “bol bol dökülen” anlamına gelir. Yani Allah'ın rahmetinin coşup, ikram ve ihsanlarının sağanak sağanak kulları üzerine yağdığı ay demektir.

Bu aya “Recebü'l-asamm” da demişlerdir. “Asamm” sağır demektir. Recep ayı, savaşın haram olduğu aylardan olduğu için bu ayda silahlar susar, savaş çığırkanlıkları duyulmaz olur, her tarafa sulh ü sükun hakim olurdu. Onun için ona bu ismi vermişlerdir.

Allah dostları, Recep ayını, tarlaya tohum atma dönemine benzetmişlerdir. Şaban ayı, bu tohumların ve çıkan başakların bakım dönemi, Ramazan ise hasat mevsimi gibidir. Bu bakımdan bir mü'min, ahirete yönelik mahsüller elde etmek için yola çıkmışsa ilk etapta tohumu iyi atmalıdır. Yapacağı salih ameller ve bu amellerdeki niyeti, ahiret mahsüllerinin en güzel tohumları olacaktır.

Bediüzzaman Hazretleri de üç ayların faziletine dair şu ifadeleri kullanır: *“Her haseenin sevabı başka vakitte on ise Receb-i Şerif'te yüzden geçer, Şaban-ı Muazzam'da üç yüzden ziyade ve Ramazan-ı Mübarek'te bine çıkar ve cuma gecelerinde binlere ve Leyle-i Kadir'de otuz bine çıkar.”* (Bediüzzaman, Şuâlar, s. 483 (14. Şuâ).)

Recep ayının ilk cuma gecesine Regâib gecesine denir. Allah Teâlâ bu gecede mü'minlere türlü türlü ihsanlarda bulunur. Onlar da bu ihsanlara karşı rağbet gösterirler. Zaten regâib tabirinin aslı “rağbet” kelimesine dayanmaktadır. Cenâb-ı Hak bu geceye hürmet edenlere merhametiyle muamelede bulunur. Bu sebeple o günün gecesini ve gündüzünü salih amellerle değerlendirmeye gayret etmek gerekir.

Elden geldiğince namaz, oruç, sadaka, Kur'ân tilaveti gibi ibadetler yapmalı; hastaların, yaşlıların, fakirlerin gönüllerini almaya çalışmalıdır.

Recep ayındaki mübarek gecelerden birisi de Miraç gecesidir. Resûlullah Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) gökler ötesi âlemlere açılıp Cenâb-ı Hak'la mülâki olduğu Miraç hâdisesi, hicretten yaklaşık bir yıl önce Recep ayının 27. gecesine vuku bulmuştur. O gece Peygamber Efendimiz ilk olarak Mescid-i Haram'dan Kudüs'teki Beytü'l-makdis'e götürüldü.

Bu yolculuk Kur'ân-ı Kerim'de “gece yürüyüşü” anlamına gelen “isrâ” kelimesiyle zikredilir. Buradan da “miraç” unvanıyla Cenâb-ı Hakk'ın yüce katına davet edildi. Miraç'ta Cenâb-ı Hak, Efendimiz'e, ümmetinden Allah'a şirk koştımayanların Cennet'e gireceğini müjdeledi; Bakara sûresinin son âyetlerini vahyetti ve beş vakit namazı farz kıldığını bildirdi.

Lütuf Gecesi: Regâib

Regâib gecesi, Recep ayının ilk Cuma gecesidir. Peygamber Efendimiz (sas)'ın Allah'ın bazı çok özel fiilî tecellilerine mazhar olduğu, nuranî lütuf ve ihsanlara, semavî derecelere eriştiği bir gecedir. Kelime olarak regâib, “çokça rağbet edilen, nefis, kıymetli, değerli, ihsan” mânâlarına gelen “ragîbe” kelimesinin çoğuludur. Buna göre Regâib Gecesi denilince: “Çok lütuf ve ihsanla dolu, kıymeti ve değeri büyük, çok iyi değerlendirilmesi gereken gece” mânâsı anlaşılır.

Müslümanlar arasında ise Peygamberimiz'in dünyayı teşriflerinin ilk halkasını teşkil eden anne rahmine şeref verdiği gün olduğuna inanılmaktadır. Ancak bu gece ile Peygamber Efendimiz'in doğumu arasındaki süre, bu inancı doğrulamıyor. Fakat, Hz. Âmine'nin Fahr-i Âlem Efendimiz'e hami-

le olduğunu bu geceden itibaren öğrenmiş olabileceği düşünülebilir. (Ömer Nasuhi Bilmen, *Büyük İslâm İlmihali*.)

Peygamberimiz'in doğuşuyla yeryüzü nasıl küfür ve cehaletin karanlıklarından kurtulup büyük bir mutluluğa kavuştuysa, onun teşriflerinin ilk basamağı olan bu geceyi de bütün kâinat alkışlamış, coşkun bir sevinçle ayakta karşılamıştır. Mânen bereketli olan bu gecenin bir hususiyeti de mübarek Ramazan ayının ilk habercisi olmasıdır.

Bediüzzaman Hazretleri, Regâib gecesinin Efendimiz'in manevi terakki sürecinin başlangıcı olduğunu; Mi'rac gecesinde de bu terakkinin zirvesine ulaştığını bildirmektedir. (Said Nursi, *Sikke-i Tasdik-i Gaybî*.)

Bu geceyi ibadetle ihya etmenin sevabı pek çoktur. Diğer zamanlarda okunan her Kur'ân harfı için on sevap verilirse, Recep ayında yüzleri geçmekte, Regâib kandilinde ise daha da artmaktadır. Kaza ve nafil namazların sevabı ise diğer gecelere oranla kat kat fazladır.

Genel anlamda üç aylarda yapılabilecek en güzel ibadetlerden birisi hiç şüphesiz oruç tutmaktır. Nitekim üç ayların en sonuncusu ve en faziletlisi olan Ramazan ayında da oruç emredilmektedir. Buna göre Regâib gecesinden önce oruç tutarak bu geceye manevî bir gerilimle hazırlanılabilir. Bu gecede yapılacak diğer ibadetlerle birlikte belki de kişi bir kul olarak, Allah'a (celle celâluhu) yakınlaşmak adına yapılabilecek bütün ibadetleri, bütün vesileleri yerine getirmiş olur.

Regâib kandilinde yapılacak ibadetlerden bir diğeri de duadır. Peygamberimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), bir hadislerinde bu gecede yapılacak duaların Allah katından geri çevrilmeyeceğini bildirmişlerdir. *(Suyûtî, Celâlüddin, Câmiu's-Sagîr, (Feyzü'l-Kadir'le birlikte) 3/454.)*

Öyleyse, bütün dünyada ve Türkiye'de Müslümanların türlü türlü bela ve musibetlerle boğuştuğu, din düşmanlarının Müslümanlar için akla hayale gelmedik planlar yaptığı, masum insanların çeşitli sıkıntılara maruz kaldığı bugünlerde bütün mülkün sahibi, her şeyi gören ve her şeye gücü yeten Rabbimize dua dua yalvaralım, en içten dualarımızla bütün bir ümmet için tekrar ber tekrar O'ndan yardım dileyelim.

Hacet namazıyla, kaza namazıyla, Kur'an ve cevşenle gecemizi aydınlatalım ve Allah'tan Müslümanlar için beklenen cennet iklimi bize lütfetmesini, müjdelenmiş ve emareleri çoktan ortaya çıkmış baharları getirmesini dileyelim, dilenelim.

Evet, başta Regâib olmak üzere, onun ardından gelen Mirâc, Berâat ve Kadir geceleri, zamanın Allah'a en yakın zirveleridir ve O'na yaklaşmanın, O'na açılmanın, O'na yükselmenin rıhtımları, limanları ve rampaları sayılırlar.

Ne mutlu bu limanlardan sonsuzluğa açılanlara, bu rampalardan manevi alemlere sıçrama yapanlara.

Regâib Kandilinizi tebrik eder, bütün insanlık için kurtuluş vesilesi olmasını Rahmeti Sonsuz'dan niyaz ederiz.

Namaz kılmak mı, ikame etmek mi?

Türkçemizde, namaz ibadetini yerine getirmeyi ifade etmek için genelde “namaz kılmak” tabirini kullanırız. Arapça’da bunun karşılığı, صَلَّى (sallâ) filidir. Kur’ân’da namaz kılmak manasına bu kelime de kullanılmakla birlikte, namaz kılmayı ifade etmek için daha çok أَقَامَ الصَّلَاةَ (ekame’s-salâh) terkiibi kullanılır. Biz bu yazıda, “namazı ikame etmek” şeklinde düz tercümesini yapacağımız bu terkiiple ifade edilmek istenen manalar üzerinde duracağız. Fakat başlangıçta bir detaylı meal olarak buna, “namaz abidesini dikmek, inşa etmek” diyebiliriz.

Namazı ikame etmek bazı ayetlerde şu şekilde geçmektedir:

“O müttakiler ki, gayba inanırlar ve namazlarını tam bir dikkatle ifa ederler.”

(Bakara Suresi, 2:3)

Zemahşerî Hazretleri Keşşaf adlı eserinde bu ayetin tefsirinde ‘ikâme etmeyi’ şu şekilde ifade eder: “Salâtı ikâme etmenin mânası, rükünlerinin doğru düzgün eda edilmesi; farzlarında, sün-

netlerinde ve âdâbında herhangi bir kusur olmasından sakınılmasıdır. İkame kelimesinin bu kullanımı, bir sopayı dik bir şekilde koyan kimse için kullanılan ekâme’l-ûd ifadesinden gelmektedir. Bir diğer mana olarak ‘ikâme’, namazı edâ etmek için kolları sıvayıp kararlılık göstermek, namaz kılan kimsede herhangi bir gevşeklik ve önemsemezlik halinin bulunmaması anlamına da gelebilir.” (Zemahşerî, el-Keşşaf, 1. Cilt, sayfa 144, Mega Basım Yayın, İstanbul 2016.)

Düzgün bir kıraat olmaksızın, acele bir şekilde okunan Fatiha ve surelerle kılınan namazı, şartlarına göre kılınmış bir namaz kabul etmek zordur. Çünkü Kur’an-ı Kerim o şekilde inmemiştir. Bir Müslümanın namaz kılarken rükûda, secdede hakkını vere vere, kelimeleri sakin ve güzelce telaffuz ederek söylemesi şarttır. Bu şartları yerine getirerek namazını doğru dürüst kılan kişi, namaz kıldığı ortamda metafizik gerilimle başkalarının da hakiki manada namaz kılmasına vesile olur.

“Sana vahyedilen kitabı okuyup tebliğ et, namazı ikame et, hakkıyla ifa et. Muhakkak ki namaz, insanı, ahlâk dışı davranışlardan, meşrû olmayan işlerden uzak tutar. Allah’ı namazla anmak, elbette en büyük fazilettir. Allah bütün işlediklerinizi bilir.”

(Ankebût Suresi, 29:45)

Bu ayet-i kerimeye göre gerek abdest, kırat, rükû, secde, ta’dîl-i erkân gibi zâhirî şart ve rükünlerine gerekse ihlâs, huşû, takvâ gibi mânevî şartlarına özen göstererek ikame edilen namaz; İslâm’ın ve sağduyu sahibi erdemli toplumların edepsizlik, hayâsızlık ve kötülük sayıp reddettiği tutum ve davranışlarla uyuşmaz, onları âdetâ bir nasihatçi, bir uyarıcı gibi (İbn Âşûr, 10, 259.) bu davranışlardan meneder. Böylece âyette namazın ahlâkî tesirlerine, kötülüklere karşı koruyucu özelliğine işaret edilmekte; namaz kıldıkları halde hak hukuk gözetmeyen, edep ve ahlâk kurallarına uymayanlara da dolaylı bir uyarı yapılmaktadır.

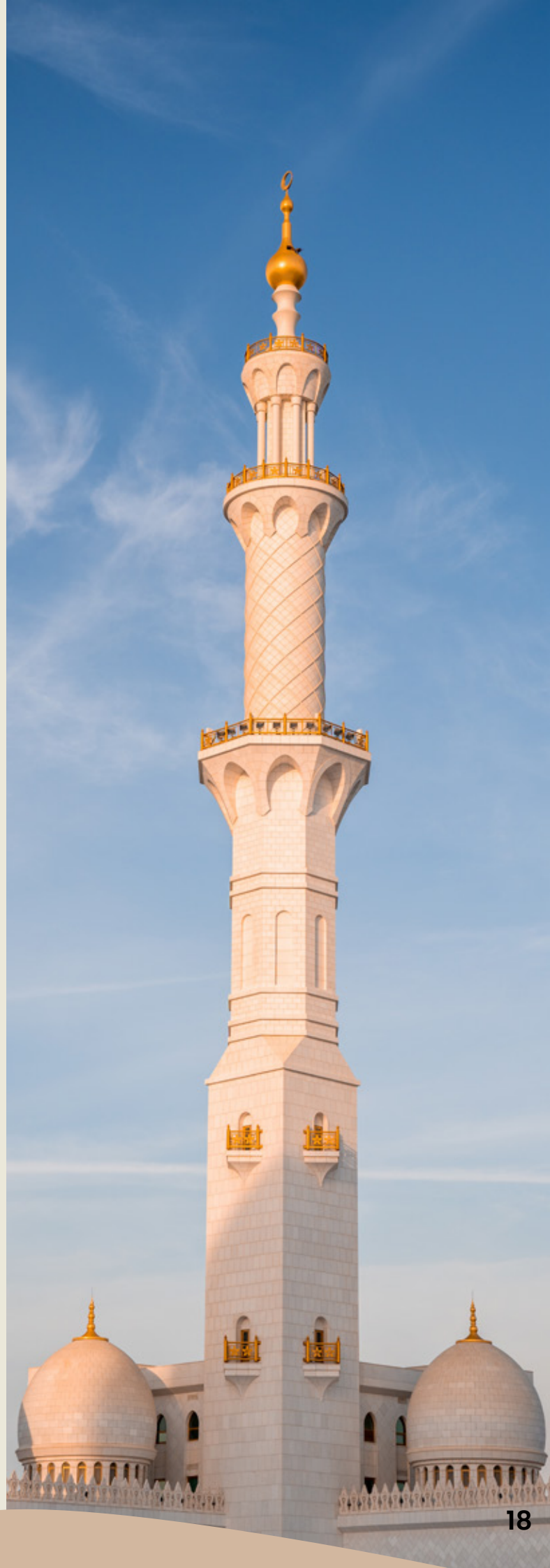
Yaygın yoruma göre “Allah’ı anmak” diye çevirdiğimiz zikrullahtan maksat, öncelikli olarak namazdır. Namazın zikir kelimesiyle anılması, onun ancak tam bir ibadet bilinciyle, Allah’ın huzurunda bulunulduğu şuur ve sorumluluğu ile eda edilmesi durumunda belirtilen ahlâkî etkiyi gösterecek kaliteye ulaşmış olacağını ima eder. Bu şekilde namazı ikame ederek Allah’ı anmak en büyük ibadettir. Namazın insandaki Allah şuurunu güçlendirme işlevi, diğer faydalarından daha önemlidir. Ayette namazın böyle bir bilinç ve sorumluluk duygusundan uzak olarak kılındığı oranda ibadet kalitesini de kaybedeceğine işaret vardır. (Kur’an Yolu, 1. Cilt, Sayfa 2587.) Öyleyse Allah’a yakınlığı gaye edinmiş bir mümin, kendini Allahtan uzaklaştıracak her türlü hayasızlık ve kötülüğe dalmaktan ateşe atılmaktan korktuğu gibi korkmalı ve kaçmalıdır.

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), “Kıyamet günü kulun ilk hesaba çekileceği amel namazdır. Eğer namazı düzgünse kurtulur ve başarıya erer; eğer bozursa hüsrana uğrar.” (Tirmizî, Salât, 188.)

buyurarak ümmetine namazın önemi konusunda uyarıda bulunmuştur. Bu hadisten anlaşılacağı üzere ahirette ilk defa soru sorulacak konuların başında namaz gelir. Cenâb-ı Hak “Kulumun namazı tamam mı?” diye sorar. “Tamam” derler, “O zaman o geçsin” buyurur. Eğer “Namazları eksik” denilirse, “Nafileleri var mı?” diye sorar. “Var” denilince “Nafileleri farzlar yerine koyun” buyurur. Rahmet-i ilâhiye olarak, nafileler farzlardan noksanların yerine konur. Hz. Âişe validemizin rivayetine göre, Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) gecelerini namaz ibadetiyle geçirir, mübarek ayakları şişecek kadar kıyamda durur, namaz sırasında yüreğinden kaynakayan tencerenin sesi gibi hıçkırıklı ağlama sesi duyulur, secde anında Rabbine karşı şükreden bir kul olmanın şuuruyla saygısından dolayı kıvrım kıvrım kıvranırdı.

Rasûl-i Ekrem’e layık bir ümmet olabilmek için bizler de namazlarımızı nasıl sıradanlaşmanın dışına çıkarabiliriz? Farz olan namaz ibadetini huşu içerisinde, sükûnetle ve rükünlerini usulüne uygun şekilde, ta’dil-i erkâna riayet ederek nasıl yerine getirebiliriz? Bunu, devamlı olarak gündemimizi oluşturacak önemli bir mevzu olarak ele alıp üzerinde düşünmek, bununla ilgili olarak Kur’an ve Sünnet’te varid olan, sonra da başta Sahabe-i Kiram efendilerimiz olmak üzere ehlullahın hayatlarına yansıyan hususları çok iyi değerlendirecek, namazlarımızı, ikame etmeye/dikmeye/inşa etmeye çalıştığımız bir abide olarak görmek suretiyle bu önemli işi layık-ı veçhile yerine getirmek, bir Müslüman olarak en önemli işlerimizdendir.

Rabbimiz bizleri, namazlarını huşu ile ikame eden kullarından eylesin.

Mirac: İkinci Kadir Gecesi

Peygamber Efendimiz (sas)'in rûhu ve bedeniyle Burak (Merkepten büyük, attan küçük bu göksel binit beyaz renklidir ve Cennet'ten getirilmiştir. Nursi, Mektubat) isimli semavî bir binite binerek Cebrail ile birlikte Mekke'deki Mescid-i Haram'dan Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya (Beytü'l-Makdis'e) kadar yapmış olduğu gece yolculuğuna -ki bu gece yolculuğuna İsra denilir-, oradan da bir mi'râcla (manevî asansörle) yedi kat göklere yükselip tâ Sidretü'l-Müntehâ'ya ulaşması, burada Cebrail'i arkada bırakıp Refref denilen manevi bir binitle Allah'ın huzuruna varıp O'nun Zât-ı Akdes'ini yakînen müşahede etmesi ve zaman-mekân üstü konuşması olaylarına Mi'râc denilir.

İsra ve Mirac olmak üzere iki aşamalı bu gökler ötesi yolculuk, **peygamberliğin 12. yılında, hicretten 18 ay önce, mübarek üç ayların ilki olan Recep ayının 27. gecesinde** (Regâib gecesinden yirmi küsur gün sonra) gerçekleşmiştir. Kadir gecesinin de Ramazan'ın 27. gecesi olması ile aralarında çok gizemli bir tevafuk vardır. Bediüzzaman Hazretleri: **“Mi'râc gecesi ikinci bir Kadir gecesi hükmündedir.”** (Nursi, *Tarihçe-i Hayat*, s.583) sözleriyle, bu gecenin Kadir gecesinden sonra en kutsal gece olduğunu belirtmişlerdir. Ebu Talip'in ve

Hatice validemizin vefatı ile çok hüzünlenen, müşriklerin üç yıl süren boykotu ve Tâiflilerin saldırıları karşısında daralan Allah Rasûlü (sas) ve mü'minler, bu mi'râc olayı ile çok muhteşem bir teselliye ve ih-san-ı İlâhîye ve nail olmuştur. Üç ayların ilk kandili, Regaip gecesi, ikinci Mi'râc gecesidir. Regaip gecesi, Peygamber Efendimiz'in (sas) Ahmet ismiyle temsil ettiği manevi makamın başlangıcını oluştururken, Mi'râc gecesi bu makamın zirve noktasını ifade eder. (Nursi, *Sikke-i Tasdik-i Gaybî*)

Kur'ân-ı Kerim'de İsrâ suresi (17/1) bu İsrâ olayını anlatır. Necm suresi de İsrâ'nın devamı olan Mi'râc hadisesini anlatır (Necm, 53/1-18). Âyetlerde biraz da kapalı olarak anlatılan bu esrarengiz yolculuğu, Peygamberimiz (sas) bir çok hadîslerinde detaylarıyla anlatmışlardır. (Buhari, *Bed'ü'l-Halk*, 6.)

Bir gece Kâbe-i Muazzama'nın Hatîm mevkiinde yatarken, Cebrail (as) gelip mübarek göğüslerini yardı, kalbini zemzem suyu ile yıkadıktan sonra içini iman ve hikmetle doldurup eski hâline koydu. Sonra beyaz bir binek olan Burak ile (normalde bir aylık mesafedeki) Mescid-i Aksa'ya uçtular.

Orada bütün peygamberlerin ruhlarına imam olup namaz kıldırıldı. **Bu imamlık, o peygamberlerin getirmiş olduğu şeriatların hepsine Peygamber Efendimizin gerçek varis olduğuna işarettir.** (Nursi, Sözler) Bir de kendisine su, şarap ve süt takdim edildi. O, fitrî ve tabîî olan sütü içti. Bu ise ümmetinin doğru yola iletildiğini ifade ediyordu.

Ardından yüceliklere yükseltici bir mi'rac (manevî asansör) ile göklere çıkarılıp yedi kat semaları bir bir dolaştırılmış ve orada her katın temsilcisi olan Peygamberle görüşmüştür.

Melekleri, Cennet ve Cehennem'e kadar bütününüyle ahiret hayatını müşahade etti. Bütün alemleri dolaştı. (Nursi, Sözler) Cebrail daha sonra Peygamberimiz'i daha da yükseklere çıkardı, öyle bir fezaya vardılar ki kaderleri yazan kalemlerin cızırtıları duyuluyordu.

Nihayet varlıklar âleminin son sınırı olan Sidretü'l-Müntehâ'ya ulaştılar. Cebrail: "İşte burası Sidretü'l-Müntehâ'dır. Ben buradan bir parmak ucu ileri geçecek olursam, yanarım." dedi. Peygamberimiz'e Sidre'de dört kutsal nehir ve her gün yetmiş bin meleğin ziyaret ettiği

Beyt-i Ma'mûr gösterildi.

Sonra kendisine şarap, süt ve bal dolu üç bardak sunuldu. O, yine sütü tercih etti. İçtiği süt, onun ve ümmetinin fitratıydı.

Ayrıca şehitlerin ve muttakilerin cenneti olan Cennetü'l-Me'vâ'yı temaşa etti. Cebrail'i geride bırakan Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem, burada Refref'e binerek Allah'ın arşına yükseldi ve tâ Kâb-ı Kavseyn denilen imkân dairesinin bittiği, vücûb dairesinin başladığı sınıra ulaştı. Allah'ın huzuruna vardığında O'na ok yayının iki ucu kadar, hattâ daha fazla yaklaştı (Necm, 53/9). Cemâlullah'ı perdesiz ve vasıtasız olarak müşahade etti, Onunla zaman ve mekândan münezzeh olarak ve keyfiyetini bilemediğimiz bir şekilde konuştu. Daha sonra tekrar Refref'le Sidre'ye geri döndü. Orada Cebrail'i asıl hüviyetiyle -tıpkı ilk defa Hira'da gördüğü şekliyle- gördü (Necm 53/13-14) Ardından yine Cebrail ile birlikte göz kırpması kadar kısa bir zaman parçasında dünyaya geri döndüler. (Nursi, Sözler, s. 136, 562. Mi'rac olayının " bast-ı zaman gibi" çok kısa bir sürede olduğuna dair bkz. Nursi, Mesnevi-yi Nuriye, s; Nursi, Lem'alar, s.17.)

Miracın Hediyesi

“Ben mi’racdan daha güzel bir şey görmüş değilim” (Buhari, Salât, 1; Mi’rac: Semavî asansördür ki, ölümlerin ruhları gökyüzüne onunla yükseltilir. Bu yüzdendir ki ölümlerin gözleri yukarılara gökyüzüne doğru bakar.) diyen Peygamberler Sultanı, mi’rac yüceliklerinden -âdeta bir vefa duygusuyla- geri dönerken yanında ümmetine çok büyük hediyeler getirmiştir.

Birincisi: Beş vakit farz namazı getirmiştir. İhsan şuruyla kılınan namazlar, ümmetin mi’rac asansörleri olacaktır.

İkincisi: “Âmenerrasûlü” diye bilinen âyetleri getirmiştir. (Bakara Suresi, 2/285-28).

Üçüncüsü: İsrâ Suresi’nin 22-39. âyetlerinde bahsedilen 12 adet İslâm prensibini getirmiştir. (“Allah’tan başkasına kulluk etmeyin. Ana-babanıza da iyi davranın. Akıllıya, yoksula, yolcuya hakkını verin. Gereksiz yere de saçıp savurarak israfçı ve cimri olmayın. Geçim endişesi ile çocuklarınızın canına kıymayın. Zinaya yaklaşmayın. Haklı bir sebep olmadıkça Allah’ın muhterem kıldığı cana kıymayın. Yetimin malına, rüşdüne erinceye kadar, ancak en güzel bir niyetle yaklaşın. Ahdinizi yerine getirerek verdiğiniz sözü tutun. Ölçtüğünüz zaman tastamam ölçün ve doğru terazi ile tartın. Hakkında bilgin bulunmayan şeyin ardına düşme. Yeryüzünde böbürlenerek dolaşma.” (İsrâ, 17/22-39).)

Dördüncüsü: Allah’a hiçbir şeyi ortak koşmadan ölen kimselerin günahlarının affedileceği ve Cennet’e girecekleri müjdesini getirmiştir.

Beşincisi: İyi amele niyetlenen kişiye -onu yapamasa bile- bir sevap; eğer yaparsa on sevap yazılacağı; fakat kötü amele niyetlenen kişiye -onu yapmadığı müddetçe- hiçbir günahın yazılmayacağı; ancak işlediği zaman da sadece bir günah yazılacağı müjdesini getirdi.

Bir diğer hediye de, Mi’rac gecesi

Allah ile karşılıklı selâmlaşma ve sohbetlerinden bazı sözleri getirmiştir ki et-Ta-hiyyâtü diye meşhur olan bu sözler, bütün namazlarda teşehhütte otururken okunmakla Mi’racda Allah ile Habibi (sas) arasındaki o kutsî sohbeti hatırlatmakta ve benzerî bir konuşmaya bizleri mazhar etmektedir. (Kaynaklarda bu mânâyı gösterir şekilde bazı hadisler bulunmaktadır: “Sizden biriniz namaza durduğunda Rabbiyle münacat edip konuşur.” “Cenab-ı Hakk’ın namaz kılan kula teveccühü ve ikbali devam eder, tâ ki kul namazdan çıkıncaya kadar (ya da kul sağ-na-soluna dönünceye kadar).” Buhari, Salât, 39.)

Mi’rac’ta farz kılınan beş vakit namaz, mü’minin mi’racıdır; Peygamber Efendimizin miracı en büyük miractır. Bizim namazlarımız ise birer küçük mirac hükmündedir. Bu mi’racın zirvesi ise secde hâlinde, yani kulun Allah’a en yakın olduğu anda yaşanır. (Nursi, Mesnevi-yi Nuriye, s.63; Nursi, Sözler, s.47.)

Her mü’min, namazın fiil ve rükünlerine konsantre olup, bir nevi mirac ile kâinatı arkasına atıp Allah’ın huzuruna kadar gider. (Ümmet de insilâh-ı küllî denilen bir haletle bir nevi mi’rac yapmaktadır. İnsilâh-ı küllî: Kulun (mutasavvıfın) unsurlardan mürekkep olan kesif madde bedeninden çıkarak, bütün unsurları bırakıp âlem-i gaybdan olan latif cesediyle semalara urûc etmesi olayına denir. Bkz. Yazır, Muhammed Hamdi, 5/315152, Eser Neş.İstanbul.)

Nasıl Değerlendirmeli?

Bediüzzaman Hazretleri: *“Bu gece mümkün oldukça çalışmakla kazanç birden bine çıkar. Manevi bir şirket olarak, inşâallah her biriniz kırk bin dil ile tesbih eden bazı melekler gibi, kırk bin lisan ile bu kıymetli gecede ibadet ve dualar edeceksiniz ve hak-kımızda gelen (gelmesi ihtimali olan) fırtınalarda, binde bir zarar olmadığından dolayı, ibadetlerinizle şükredersiniz.”* (Nursi, Tarihçe-i Hayat, s.583) sözleriyle bu gecenin manevî bir fırsat bilinip değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekmişlerdir.

Evet bu gece yapılacak ibadet ve dualar, Miracla gelen manevi hediyelere birer şükür, bir kısım maddi ve manevi felaketlere karşı set ve gelmeyip geri dönen felaketler için de bir teşekkürdür.

Mi’rac’ın esas armağanı namazdır ve bu aynı zamanda her mü’minin mi’racı olarak, onları da miraca götürecek nurdan bir helezondur.

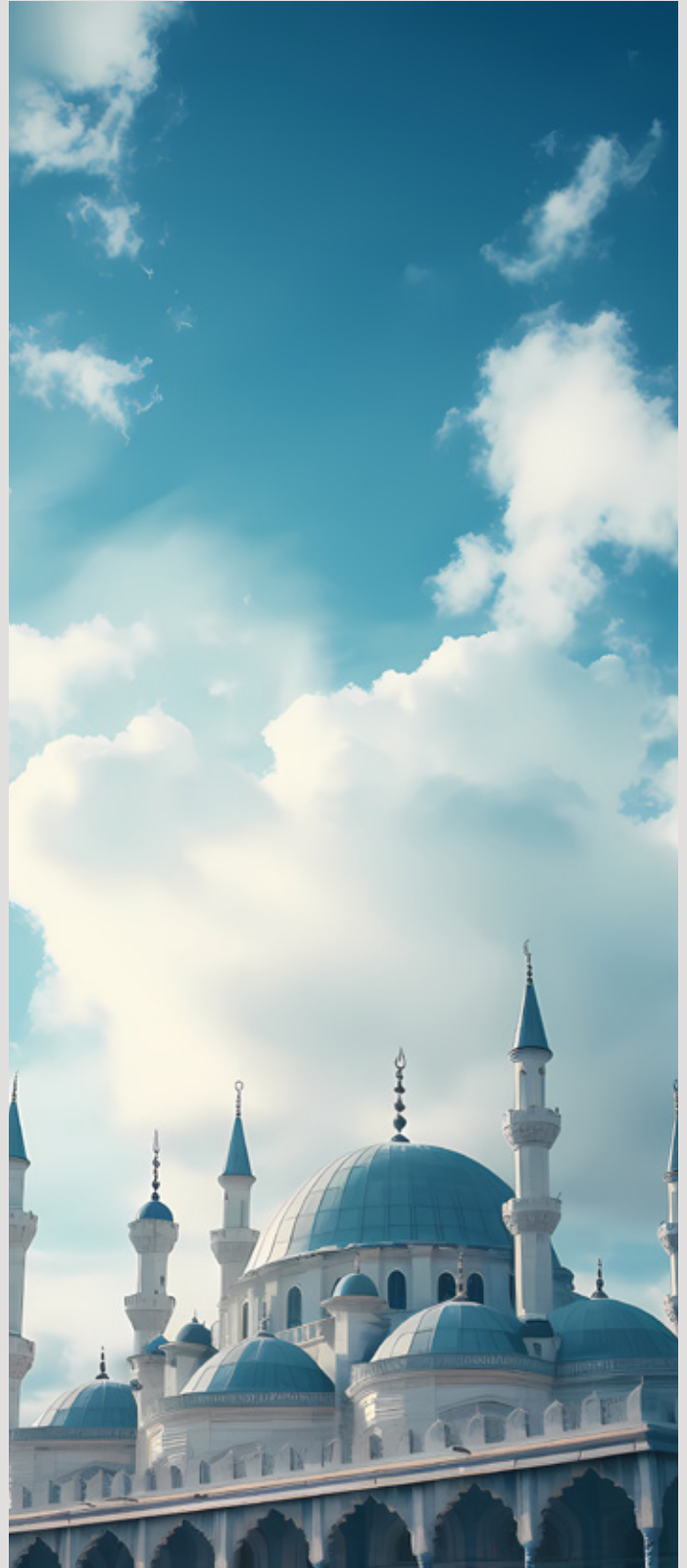
Namaz, her şeyiyle halis bir ibadet ve mi’rac için yegane vesile, sonra da Allah Rasulü (sas)’ne gökler ötesi seyahatin en son noktasında verilen İlâhî bir armağandır. Bu armağan içinde herkese kılacağı namazı ölçüsünde bir mi’rac mukadderdir.

“Mü’min için her namaz bir mi’râc vesilesidir. Ve mü’mine düşen de her namazda farklı farklı buudlarda bile olsa mi’râcını tamamlamaktır.”

“Mi’raca namazla çıkılır.. Allah’a namazla ulaşılır, enbiyanın huzuruna namazla varılır. Ama herkes bunu namazda kendine göre hisseder ve kabiliyeti nispetinde yükseldiğini duyar. Herkesin hissettiği kendi miracıdır.” Ayrıca bu gece,

Müslümanlar olmak üzere bütün dünyanın hali hazırdaki hoş olmayan durumları için dua edilmeli ve gözyaşı dökülmelidir.

Kandiliniz mübarek, gönülleriniz Hakk’a açık, kalpleriniz huzur içinde, istifadeniz çok, günahların affedilmiş, derceleriniz artmış olsun.

Efendimiz'in miracı ruh ve bedenle birlikte mi olmuştur?

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) bu mucizevî yolculuğu hem bedeni hem de ruhuyla yapmıştır. Bunun dellilleri kısaca şöyledir:

1. Kur'ân-ı Kerim'de bu hadise anlatılırken kullanılan kelimeler, Resûlullah'ın bu yolculuğu ruh ve bedenle birlikte yaptığını göstermektedir. "Kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan, Mescid-i Aksa'ya kadar..." ifadesindeki "abd" (kul) kelimesi, hem ruh hem de bedeni içine alan bir lafızdır. Kur'ân'ın diğer ayetlerine baktığımızda, "abd" kelimesinin geçtiği yerlerde kastedilen mânâ rûh-beden birlikte insandır. Nassın zâhiri varken te'vîline gitmek doğru değildir. Hem zaten bu yolculuk uyku halinde ve sadece ruhla olmuş olsaydı, ayetteki ifadenin "..kulunun rûhuyla..." olması gerekirdi.

2. Yüce Allah, İsrâ-Mirac hadisesinin geçtiği, İsrâ sûresine "Subhânellezî esrâ bi abdihi..." cümlesiyle başlamıştır ki, Araplar, hayretâmiz bir hadiseyle karşılaşp ondan dehşete kapıldıklarında "Subhânellâh!" derler. Bu sûrenin de böyle bir cümleyle başlaması göstermektedir ki, burada acayip şeyler meydana gelecektir. Şayet bu, rüyada olan bir hadise olmuş ol-

saydı hayret edilecek bir durum söz konusu olmazdı.

3. Konuyla ilgili olan bir ayette: "insanlara fitne olması için..." ifadesi vardır ki, buradan da meydana gelen bu hadisenin, ruh-bedenle birlikte olduğu anlaşılmaktadır. Zira madde âleminin ötesinde nice olaylardan Resûlullah bahsetmiştir ki, bunlardan hiçbirisine müşrikler bu şekilde bir itiraz etmemişler ve bu bir imtihan vesilesi olmamıştır. Zaten insanlar uykularında pek çok hârika hadiseler görür, aşılmaz mesafeleri aşarlar. Sabahleyin bunları etrafındaki insanlara anlattıklarında hiç kimse bunu yadırgamaz ve vukûunu muhal görmez. Ancak İsrâ-Mirac hadisesini duyan müşrikler, hemen karşı gelmiş, bunun mümkün olamayacağını iddia etmişlerdir. Şayet İsrâ ve Mirac, sadece ruhla gerçekleşmiş olsaydı, onların bu denli sert ve ateşli itirazlarına sebebiyet vermesi düşünülemezdi.

4. İsrâ ve Mirac'ın ruh-beden beraberce olduğu hakkında, sahâbenin ve ümmetin icmâi vardır. Başta Hz. Ebûbekr, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali gibi pek çok kimse, bu hadisenin ruh ve bedenle meydana geldiği hususunda ittifak halindedirler.

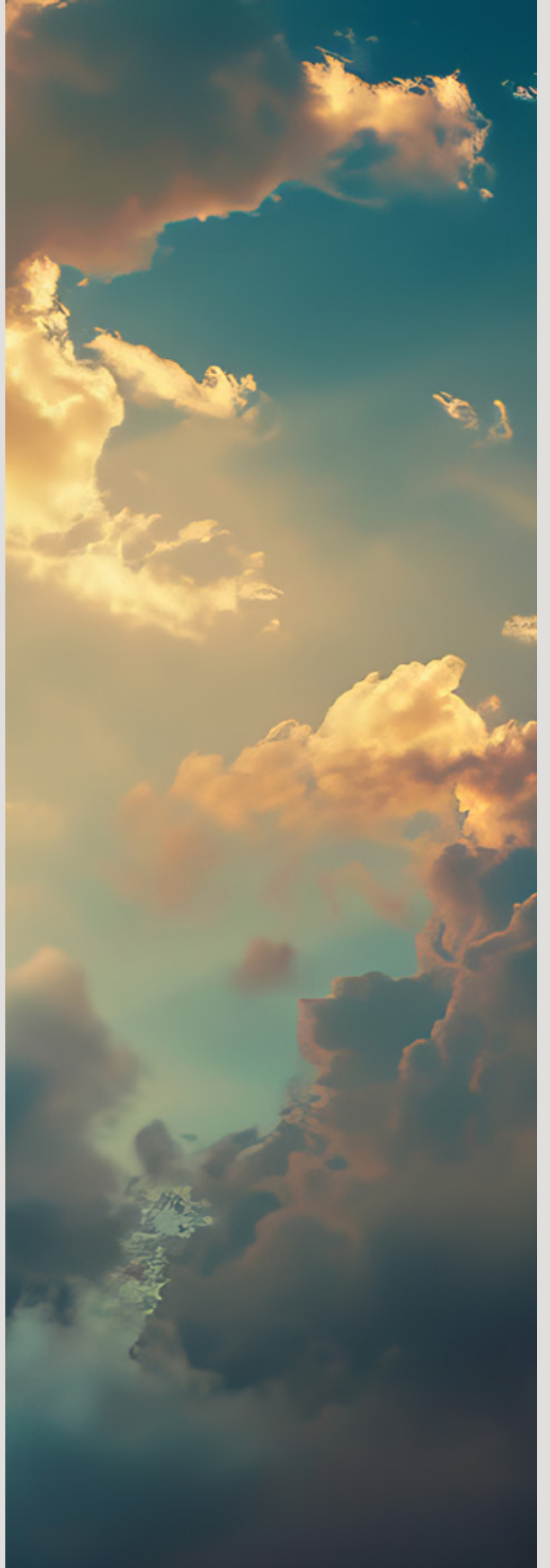
5. Bu hadisenin akabinde gerek Ümmü Hâni'nin Allah Resûlü hakkındaki endişesi gerekse bizzat Hz. Peygamber'in kendi endişeleri de göstermektedir ki, bu hadise, ruh-beden bütünlüğü içerisinde meydana gelmiştir. Şayet bu olay, bedenle birlikte gerçekleşmemiş olsaydı, insanların onları yalanlayacakları endişesi olmazdı.

6. Şayet İsrâ ve Mirac rüyada ve ruhen olmuş olsaydı, bu olayın Hz. Peygamber'in risaletine delil olması ve onun bir mucize olması düşünülemezdi. Çünkü insanlar rüyalarında, her türlü harikulâdelikleri görebilir, uçabilir, normal hayatta yapılması mümkün olmayan pek çok işi başarabilirler. Ancak bunların hiçbirisini harika bir olay bir mucize olarak takdim etmezler. Kimse de onların rüyalarında gördüğü bu türlü şeyleri inkâra kalkmaz.

7. “Muhammed'in gözü aşmadı ve şaşmadı. Andolsun Rabb'inin ayetlerinden en büyüğünü gördü.” (Necm, 53/17-18) ayetleri de göstermektedir ki mirac, ruh-beden beraberce meydana gelmiştir.

8. Ayrıca Hz. Peygamberin, diğer peygamberlere Mescid-i Aksâ'da namaz kıldırması, bu hadisenin rûh-bedenle olduğunun ayrı bir delilidir.

Bütün bunlardan anlaşılmaktadır ki, İsrâ ve Mirac, Allah Resûlü'nün bir mucizesidir. Kitap, sünnet ve icma' ile vukûu sabit olup inkârı mümkün değildir.

SABIR VE NAMAZ

Kur'ân'da Rabbimiz bize şöyle emreder:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

“Ey iman edenler! Sabır ve namaz vasıtasıyla Allah'ın inayetine sığın! Muhakkak Allah, sabredenlerle beraberdir.” (Bakara sûresi, 2/153)

Her şeyden evvel Allah'a yönelmek çok önemlidir. Zira büyük problemler ve yapılmaz gibi görülen büyük işler, ancak O'na teveccüh ile gerçekleştirilebilir. Dolayısıyla büyük olarak addettiğimiz bütün ideallerimizi gerçekleştirebilmek için, Kudreti Sonsuz'a teveccüh etmemiz gerekmektedir. İşte bu teveccüh de bir yönüyle sabır ve namazla olmaktadır. Esasen bu ikisi arasında bir telâzum vardır. Yani bunlar birbirinden ayrılmaz iki parça gibidir. Çünkü namaz, Allah'a imandan sonra kulluk adına yapılabilecek en büyük bir iştir.

Evet, namaz; malî, bedenî bütün ibadetleri cami bir ibadettir. Hac, oruç ve zekât gibi ibadetlerin nüvelerini de onda görmek mümkündür. Yalnız bu, kâmil manada eda edilen namaz için geçerlidir. Dolayısıyla her insan namazını kılarken kâmil manada eda etmeye çalışmalıdır.

Namaz, her şeyiyle hâlis bir ibadet ve miraç için yegâne vesile, sonra da Allah Resûlü'ne (sallallâhu aleyhi ve sellem), gökler ötesi seyahatinin en son noktasında tevdi edilen ilâhî bir armağandır.

Nebiler Serveri (sallallâhu aleyhi ve sellem), miraca “kâb-ı kavseyn” ruhuyla yönelmişti. O, sebepler üstü yaşadığı o noktada, namazla müşerref oldu ve onu hayatı boyunca da en kâmil mânâda eda etti. O noktada başka bir şey değil de beş vakit namazın hediye olarak verilmesi dikkate şayandır. Zira namaz tamamen Allah Resûlü'nün misyonu ile alâkalıdır.

Evet, O'nun (sallallâhu aleyhi ve sellem) misyonu; beşerin ulaşamadığı noktalara ulaşmak, kurbetin hazzını tadıp geriye gelmek; sonra da duyup tattığı hakikatleri başkalarına anlatmak ve o zümrüt tepelere onları da götürmektir. Öyleyse, miracın esas armağanı namazdır ve bu aynı zamanda her mü'minin miracı olarak, onları da miraca götürecektir. Bundan dolayı Allah Resûlü'ne (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir milyon cennet bahşedilmiş olsaydı belki de başkalarının ayağının altına uzatılacak böyle nurdan bir helezonun verilmesi kadar onu sevindirmeyecekti.

Evet, namaz öylesine büyük bir armağandır ki, bu armağan içinde, herkeşe kılacağı namazı ölçüsünde bir miraç mukadderdir. Öyleyse, o inayet ve riayete mazhar olmak için böylesine büyük bir ibadete talip olunmalıdır. Şayet hedefimizde mükemmel manada bir namaz olursa; gerçek manasıyla edasına niyetlendiğimiz namazı yakalayacağımız âna kadar kıldığımız namazlar da -inşâallah- hüsnü kabul görür. Zira mü'minin niyeti, amelinden hayırlıdır.

Allah'ın inayetine talip olmada ikincisi esas "sabır"dır. Esasen, böyle bir inayet yolunda, birinci esas olarak arz ettiğimiz namaz için de ve maddî sebepler dünyasında koşmak için de hep sabra ihtiyaç vardır. Şiddet-i vuzuhundan gizli olan bu sabır meselesi, şimdiye kadar defaatle ele alındığı için sözü fazla uzatmak istemiyoruz.

Evet, bu yol sabır ister. İbadet ü taate karşı sabır.. şartların bütün bütün ağırlığına rağmen kulluğun devam ettirilmesine sabır.. Allah'ın seni mükâfatlandıracağı günü beklerken zamanın çıldırtıcılığına karşı sabır...

İşte namaz ve sabır, bir yerde böylesine özdeşleşmektedir. Allah'ın inayetine talip olmanın yolu ve yöntemi, sabırla hizmetlerinin arkasını takip etmek; namazla sürekli konsantrasyon aramak; Mahbûb-u Hakikî olarak her lahza Allah'ı (celle celâluhu) düşünmek ve O'nu her şeye tercih etmektir.

Şaban Ayı

Şaban ayı, bir taraftan bereketli mevsimin aylarından biri olan Receb ayının geçtiğini haber verirken, diğer taraftan ayların sultanı Ramazan'ın iyice yaklaştığını bizlere müjdelere. Sanki bizlere; “**Uyanın! Ramazan yaklaşıyor**” der gibidir.

Evet, bu aydınlık zaman dilimlerinin değil saniyelerini belki âşirelerine kadar değerlendirmek bir kadirşinaslık gereğidir. Bad-i hevâ geçen ömrü bereketlendirmenin en kestirme yolu olan bu zaman dilimleriyle –değerlendirildiği takdirde- dünyevî işlerimize ait karanlık zaman dilimleri dahi aydınlanır.

Zira hadis-i şerifte “**Şaban günahları temizleyendir**” buyrulmuş ve Şaban ayının günah işlenen karanlık zaman dilimlerini aydınlattığına işaret edilmiştir.

Bediüzzaman Said Nursî hazretlerinin ifadesiyle bu ay müminler için en kârlı ve kazançlı fırsattır. Çünkü Şaban'ın değer ve kıymetini arttıran en önemli tarafı, diğer aylara göre (Ramazan hariç) yapılan her amelin ve ibadetin sevabının üç

yüz kattan fazla oluşudur (*Şualar, 14. Şuâ*). Yani sâlih amel olarak ne yapılırsa yapılsın on sevap yerine üçyüz sevap kazanılır. Şaban ayında Beraat gecesinin olduğunu da unutmamak gerekir.

Beraat gecesini, meleklerin inmesi, duaların kabul olunması, duaların geri çevrilmemesi gibi birçok fazilete sahip olduğu için, bulunduğu ayı da değerli kılmıştır. İbn Mâce, Şaban ayı ve özellikle Beraat gecesini hakkında rivayet edilen şu iki hadisi kaydeder: “**Şaban ayının yarısı (Beraat gecesini) gelince; gecesini namazla, gündüzünü oruçla geçirin.**”

Şüphesiz ki Allah, o gece güneşin batmasıyla dünya semasına tecellî eder ve şöyle der: Benden af dileyen yok mu? Onu affedeyim! Rızık isteyen yok mu? Rızık vereyim! Şifa dileyen yok mu? Şifa vereyim!” (*İbn Mâce, İkâmetü's-Salât, 191*).

Şaban ayında ibadet noktasında özellikle aşağıdaki hususlara dikkat etmek gerekir.

Salât u Selamı Çok Zikretmeli

Hadis-i şerifte Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem “Receb Allahın ayı, Şaban benim ayım, Ramazan ümmetimin ayıdır” demiştir. Bu hadiste Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem Receb ayında kelime-i tevhidin, Şaban ayında salât u selamın, Ramazan ayında ise Kur’an’ın okunması gerektiğine işaret buyurmuşlardır. Buna göre Şaban ayında da Peygamberimiz nazara verilmiş, ruhlara O’nun ehemmiyeti daha bir özel mana da bu ayda duyurulmuş olabilir. Bunun neticesi olarak da, daha çok salât ü selam getirilir. Efendimizin sıfatları ve Allah katındaki yeri düşünülür, anlaşılmaya çalışılır.

Şaban ayında oruç tutulur mu?

Oruç ayı olan Ramazan ayından hemen önce gelen Şaban ayı Ramazana hazırlık olması sebebiyle orucun çok tutulması gereken bir aydır. Zira Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem ramazandan sonra en çok bu ayda oruç tuttukları rivayet edilmiştir. Bu hususta Hz. Âişe’nin (r.a.) şöyle bir rivayeti vardır:

“Resûlullah aleyhissalâtü vesselam bazı aylarda çok oruç tutardı. Hatta biz, onu bu ayda hiç iftar etmedi sanırdık. Bazı aylarda da çok iftar ederdi. Hatta biz, onu bu ayda hiç oruç tutmadı derdik. Resûlullah’ın Aleyhissalâtü Vesselam Ramazan’dan başka bir ayın orucunu tamamladığını görmedim. Şaban’daki kadar, çok oruçlu olduğu bir ay da görmedim.” (Buharî, Savm, 51)

Hiz. Âişe başka bir rivayetinde bu konuda şunları söyler: “Resulullah Aleyhissalâtü Vesselam senenin hiçbir ayında Şaban ayındakinden fazla oruç tutmaz ve

şöyle buyururdu: Amellerden gücünüzün yettiğini yapın. Çünkü siz bıkmadıkça, Allah da size asla bıkmış muamelesi yapmaz. Allah yanında amelin en makbulü, kişinin az da olsa devam üzere işlediği ameldir.” (Müslim, Sıyâm, 177).

Bu hususla alakalı olarak bir gün kendisine: “**Ya Resûlallah, Ramazan’dan başka en faziletli oruç hangi aydadır?**” diye sual edilince bu soruya Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselam, “**Ramazan’ı tazim için (Ramazan hürmetine) Şaban’da tutulan oruçtur**” cevabını verirler. (Tirmizî, Zekât, 28)

Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem’in bu ayda çok oruç tutmasının hikmetini öğrenmek isteyen Üsâme (r.a) Peygamberimiz sallallahu aleyhi vesellem’e “Yâ Resûlallah, Şaban ayında tuttuğunuz kadar hiçbir ayda oruç tuttuğunuzu görmedim” der. Bunun üzerine Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam şöyle buyururlar: “*Receb ve Ramazan ayları arasında şu Şaban ayında insanlar gafildir. Bu öyle bir aydır ki, ameller, Âlemlerin Rabbine bu ayda yükseltilir. Ben oruçlu iken amellerimin yükseltilmesini severim.*” (Neseî, Savm, 70).

Peygamberimiz sallallahu aleyhi vesellem, ümmetine bu ayda gafil olmalarını yönünde ikazda bulunmuştur. Bir dahaki Şaban ayına ulaşacağımız meçhulken bu Şaban’ı son Şaban’ı geçiriyor gibi ihya etmek ve Efendimiz’e salât u selam getirmek, elimizden geldiğince bu ayı oruçla geçirmek Şaban’ın hakkını verme adına yapılabilecek hususlardır.

Allah, bizleri Şaban’ı hakkıyla değerlendirenlerden eylesin. Âmin...

Yağmur Olur Yağar Af, Beraat Gecesi

Allah'ın affediciliğini hepimiz biliyoruz. Bilmek bir açıdan kolay fakat, bu bilmenin gereğini yerine getirmek her zaman kolay olmuyor.. Yani o af kapısına yönelmek, ümitle beklemek. Bunlar da aslında kolay olmasına rağmen, nefsin gafletinden, bir kapıda itiraf-ta bulunmanın insana ağır gelmesinden ve dua etmenin ve af dilemenin fazileti ve neticeleri bilinmediğinden dolayı zorlaşabiliyor.. Allah bu kadar affedici iken, O'nun kapısına yönelmemek ne büyük gaflet.. O, "Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin" derken "o kadar günahım var ki, affedilmez" demek, ne büyük cüret!

Üç aylar ve özellikle mübarek geceler bir affetme-affedilme mevsimidir. Gönüllerin daha bir ümitle Merhameti Sonsuz'un kapısına yöneleceği, bağışlanma dileyceği, kendini sevdirmeye çalışacağı bu zaman dilimi ve içindeki geceler, bizim için bir başlangıç noktası olabilir. Kısa bir zaman da değil, tam üç ay. On iki aydan üç ayı, bize özel sunulmuş bir fırsatlar kuşağı..

Beraat gecesi, bütün günahlardan beraat etmek, hayatımıza yeni bir yol çizmek için yoğunlaştırılmış af gecesidir. Aişe validemizden rivayet edilen bir hadis-i şerifte Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, şöyle buyururlar: "Allah Teala Hazretleri, Şaban ayının yarısında (Beraat gecesinde) dünya semasına iner ve Kelb Kabilesinin koyunlarının tüyünün adedinden daha çok sayıda günahı affeder." (Tirmizi, Savm 39) Burada zikredilen sayı, kesretten kinaye olarak (yani o şeyin çokca olacağını kastederek) söylenmiş bir sayıdır.

Yoksa mutlaka o sayıda affedilecek demek değildir. Yani Allah celle celalühu, ne kadar günahınız olsa da bu gecede hepsini affeder demektir. Dikkat edilecek husus, bizim tam bir inanmışlıkla, affedileceğimize dair sağlam bir ümitle Allah'a yönelmektir.

Evet, bu gece günahlarımızın muhasebesini yapmak, fitratımıza yakışmayan kirli işlerle özümüzü nasıl kirlettiğimizi düşünmek ve bundan sonra gönüllerimizin derinliklerinden kopup gelen bir ümitle Allah'a teveccüh etmek bizden beklenen bir vazifedir. Böyle bir teveccühe aslında her zaman ihtiyacımız var.. Dünya ve içindekiler bizi gün be gün kendine çekiyor ve Allah'tan koparıyor, bizden yapacağımız şey, her an O'na sığınmaktan başka bir şey değildir.

Allah celle celalühu, kullarını affetmek için adeta bahaneler yaratmaktadır. Böylece her vesileyle affetmek istediğini bizlere bildirmektedir. Pek çok ayet-i kerimenin yanında, bir hadiste de şöyle buyrulur: "Kim duha namazına devam ederse, denizköpüğü kadar çok da olsa, Allah günahlarını affeder." (Tirmizi, Salat 346) Kılınan iki ya da dört rekatlık bir namaz, susamış bir köpeğe içirilen su, bütün günahların affedilmesine vesileyse, demek ki Allah, bizi hep affetmek istiyor. Bu kadar affetmek isteyeneye karşı, müstağni kalan, af istemeyen insan azaba müstehak değil midir?

Elbette ki, yapacağımız iş sadece günahlarımızın affını dileyip kalmak değildir. Bunun ötesinde; hayatımıza ait yeni kararlar almak, üzerimizden atmak istediğimiz olumsuz taraflarımızın atıl-

ması, kazanmayı arzu ettiğimiz güzel hasetlerin de fitratımızın bir tarafı haline getirilebilmesi için azmetmek de gerekir. *"Bir kere de azmettin mi, artık Allah'a dayan, O'na tevekkül et!"* (Âl-i İmran Suresi, 3/159) Yani, İslam'ı yaşama heyecanını içinde duyup farzlarına, vaciplerine, sünnetlerine, adabına uymak, haramlardan mekruhlardan kaçınmak için karar verip yola çıktıktan sonra, Allah seni o yolda yalnız bırakmaz. Dünyanın cazibedar güzelliklerine teslim etmez, dayanılmaz gibi görünen o aklı baştan alıcı günahlara karşı seni destek-siz, korumasız bırakmaz. Her an senindir. Çünkü *"O, nerede olursanız olun, sizinle beraberdir."* (Hadid Suresi, 57/4)

İstemesini bilmemiz ve her ihtiyacımızı Allah'tan istemeyi adet haline getirmemiz gerekiyor. Çünkü Allah isteyin diyor, isteklerinizi cevapsız bırakmam buyuruyor. Şu kudsi beyana bakın neyi emrediyor ve neye işaret ediyor!: *"Kullarım Ben'i senden soracak olurlarsa, bilsinler ki Ben pek yakınım. Bana dua edenin duasına icabet ederim. Öyleyse onlar da dâvetime icabet ve Bana hakkıyla inanıp tasdik etsinler ki doğru yolda yürüyerek selâmete ersinler."* (Bakara Suresi, 2/186)

Evet bu gece isteme, dileme, yalvarma, yeni kararlar verme, kararları tatbika azmetme gecesi.. Yalnız, İslam âlemini de unutmayalım. Perişan vaziyette bulunan, dua ve yardım bekleyen dünya kadar inanmış ve masum insan var. Yine aynı kitlenin içinde, gafletin, ülfetin, umursamazlığın, boşvermişliğin, ümitsizliğin, heyecansızlığın, meraksızlığın, ittifaksızlığın, bölünmüşlüğü, İslam'ın sunduğu o eşsiz değerlerden habersizliğin,

kendi değerlerimize karşı yabaniliğin ağında kıvrım kıvrım yaşayan bir dünya var. İşte, bu gece onlara da dua edelim. Allah, inanmışlara İslam'ı yaşama ve Allah'a inanma heyecanı versin. İnanma bahtıyarlığına erememişlere hidayet bahşetsin. Dine, imana bilerek düşmanlık yapanların hidayetini dilemişse, versin; dilememişse onları istihkaklarıyla baş başa bıraksın, bizi onların şerrinden muhafaza buyursun..

Büyük affa mazhar olmamız dileğiyle..

Beratimiz Olsun!

Berâat gecesinin mübarekliği ve özellikleri hakkında sahih hadîs-i şerîflerden bir-i kisi şöyledir:

“Allah Tealâ, Şaban ayının onbeşinci (Berâat) gecesinde -rahmetiyle- dünya semasına iner, orada tecelli eder ve Kelb Kabîlesi'nin koyunlarının tüyleri sayısından daha çok sayıda günahkârı affeder.” (Tirmizi, Savm, 39; İbn Mace, İkame, 191)

“Şaban'ın ortasındaki (Berâat kandili) geceyi ibadetle ihya ediniz, gündüzünde de oruç tutunuz. Allah Tealâ o akşam güneşin batmasıyla dünya semasında tecelli eder ve fecir doğana kadar, ‘Yok mu benden af isteyen, onu affedeyim. Yok mu benden rızık isteyen, ona rızık vereyim. Yok mu bir musibete uğrayan, ona afiyet vereyim. Yok mu şöyle, yok mu böyle!’ der.” buyurmuştur. (İbn Mace, İkame, 191)

Bir diğer hadîste ise, Berâat kandelinde yapılacak duaların geri çevrilmeyeceği müjdesi verilmiştir. (Suyûtî, Celalüddin, Câmiu's-Sagîr, 3/454, Beyrut, 1972)

Bir kısım âlimlerin, kıblenin Kudüs'teki Mescid-i Aksa'dan Mekke'deki Kabe-i Muazzama istikametine çevrilmesinin Hicret'in ikinci yılında Berâat gecesinde vuku bulduğunu kabul etmeleri de geceye ayrı bir önem kazandırmaktadır.

Bazı müfessirlerin “Biz Onu (Kur'ân'ı) kutlu bir gecede indirdik. Çünkü biz haktan yüz çevirenleri uyarırız. O öyle bir gecedir ki, her hikmetli iş, tarafımızdan bir emir ile o zaman yazılıp belirlenir.” (Duhân Suresi, 44/3-6) âyetinde belirtilen gecenin Berâat gecesini olduğunu söylemeleri de bu gecenin ehemmiyetini ortaya koymaktadır. (Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, 5/4293-4295.)

Rasûlullah (sas): “Allah Tealâ bütün şeyleri Beraat gecesinde takdir eder. Kadir gecesi gelince de bu şeyleri sahiplerine teslim eder.” buyurmuştur.

İslâm kaynaklarında Beraat gecesinde beş hasletin varlığından bahsedilmektedir:

1- Her önemli işin bu gecede hikmetli bir şekilde ayrımı ve seçimi yapılır.

2- Bu gece yapılan ibadetin (kılınan namazların, okunan Kur’ân’ların, yapılan dua ve zikirlerin, tevbe ve istiğfarların), gündüzünde tutulan oruçların fazileti çok büyüktür.

3- İlâhî ihsan, feyiz ve bereketle dopdolu bir gecedir.

4- Mağfiret (bağışlanma) gecesidir.

5- Rasul-i Ekrem’e şefaathakının tamamı (şefaathı tamme) bu gece verilmiştir. Şöyle ki: Rasulullah (sas) Şaban’ın 13. Gecesi Allah’tan ümmetine şefaathetme hakkı istemiş, üçte biri verilmiş; 14. Gecesi yine istemiş, üçte biri daha verilmiş; 15. Gecesi (Beraat gecesi) tekrar istemiş ve bu gece şefaatin tamamı kendisine verilmiştir.

Bu gece her tarafı kaplayan rahmet, merhamet ve lütuftan tevbe etmedikleri takdirde şu kimseler istifade edemezler:

1- Allah’a ortak koşanlar.

2- Kalpleri düşmanlık hisleriyle dolu olup insanlarla zıtlasmaktan başka bir şey düşünmeyenler.

3- Müslümanların arasına fitne sokanlar.

4- Akraba bağını koparanlar.

5- Gurur ve kibir sebebiyle elbiselerini yerde sürüyenler.

6- Anne ve babalarına isyanda devam edenler.

7- Devamlı içki içenler (İbn Mace, İkame, 191)

Nasıl değerlendirilmeli

Hız. Peygamber’in Şaban ayına ve özellikle bu ayın içindeki Beraat gecesine ayrı bir önem vererek onu ihya ettiğine dair diğer rivayetleri göz önüne alan çoğu âlimler bu geceyi namaz kılarak, Kur’ân okuyarak ve dua ederek geçirmenin çok büyük sevaba vesile olacağını söylemişlerdir.

Bediüzzaman Hazretleri talebelerine yazdığı bir Berâath Kandili tebrikinde bu gecenin değeri ve değerlendirilmesi ile alâkalı şöyle demektedir: “*Elli senelik ibadetle dolu bir ömrü inananlara kazandıran Beraat gecenizi ruh u canımızla tebrik ederiz.*” (Nursi, Şualar)

Beraat Gecesi, bütün senenin kutsî bir çekirdeği ve insanlığın kaderinin programı olması açısından, Kadir gecesi gibi mukaddestir. Kadir gecesinde her bir amelin, okunan Kur’ân’ın her bir harfinin sevabı otuz bin olduğu gibi, Beraat gecesinde de yirmi bine kadar çıkar...

Bu geceler, elli senelik bir ibadet hükmüne geçebilir. Onun için elden geldiği kadar Kur’ân’la, istiğfar ve salavatla meşgul olmak büyük bir kârdır. (Nursi, Şualar)

Mübarek Gün ve Gecelerde Bize Düşen

Mademki bu mübarek gün ve gecelerde Cenab-ı Hakk'ın kullarına fevkaladeden bir teveccühü oluyor ve yapılan ibadetlerin sevabı birden bine çıkıyor, Müslümanlara düşen vazife de bu kutlu zaman dilimlerini en verimli şekilde değerlendirerek o fırsatlar kuşağında heybelerini doldurmaktır. Özellikle uykudan fedakârlık yaparak gecenin ihya edilmesi çok önemlidir.

Mübarek gün ve gecelerin faziletleriyle ilgili eser yazan bazı zatlar Regâib gecesiyle ilgili hususi bazı namazlardan bahsetseler de sahih hadislerde bu geceye mahsus özel bir ibadet söz konusu değildir. Fakat insan amellerin hora geçtiği ve ahirette katlanarak geriye döneceği bu gecede kılabilirdiği kadar namaz kılmalı, dua dua Allah'a yalvarmalıdır.

Bu geceler duaların umumiyet kesbetmesi adına büyük bir fırsattır. Şayet mü'minler bu geceleri önemli birer fırsat bilerek hep birlikte ellerini Rabbü'l-Âlemin'e kaldırır, başlarını secdeye koyar, gözyaşlarıyla yana yakıla Allah'a dua ederlerse Allah da yapılan dualara icabet buyurur.

Özellikle ümmet-i Muhammed'in bir süreden beri maruz kaldığı felâketlerin bertaraf edilmesi adına Allah'a yalvarıp yakarmak çok önemlidir. Bazı kimseler kendileri için hususi taleplerde bulunabilirler. Mesela Allah'tan sıcak bir yuva, hayırlı bir evlat veya dünya mameleki isteyebilirler. Kimileri, "Allah'ım bana bir tane keçi nasip eyle, her gün onun sütünü sağayım, iki tane de tavuk ver, onların da yumurtasını alayım." diyebilir. Bunlar aleyhine konuşulmaz.

En fazla, herkes kendi himmetine göre istekte bulunur, der geçilir. Bazıları da Cehennem'e düşmek, Cennet nimetlerine kavuşmak, Efendimiz'in şefaatine nail olmak isterler. Bunlar da kulak ardı edilecek talepler değildir. Ama bazıları da vardır ki kendileri dünya malı adına hiçbir şeye sahip olmasalar, belki yamalı urbalar içinde yaşasalar da dualarında sürekli "Allah'ım ne olur ümmet-i Muhammed'e hayırlar ihsan eyle!"

Allah'ım ne olur ümmet-i Muhammed'i içine düştüğü bu sefalet ve zelillikten halas eyle! Nam-ı Celil-i İlâhiyî her yerde dalgalandır!" der inlerler. Kimileri, kendileri için dua etmeyi bile israf-ı kelam sayar. Onların bütün istekleri hep ümmet-i Muhammed, Din-i Mübin-i İslâm hakkındadır. Bu bir ufuk meselesidir.

Bu konuda kimseyi ta'n u teşni etmeye hakkımız yoktur. Hayatı kendine bağlı götüren, cismaniyetten sıyrılamayan, bir darlığın mahkûmu olan insanların bağlandıkları şeyler de buna göre olur. Allah onların dualarını da kabul edebilir, onları da Cennet'ine koyabilir.

Bütün insanlığı kucaklayacak engin bir vicdana, ve âlî bir himmete sahip olan kimselerin talep ve istekleri de kendilerine göre olacaktır. Bence duada bile enginliklere açılma söz konusuysen bir darlığa mahkûm olmak lazım.

Namazda Okunabilecek Dualar

Namazlarımızı daha huzur-u kalble ve iç rahatlığıyla kılabilmek için her zaman okuduğumuz sûrelerin yanına yeni sûreler ekleyebiliriz. Rükûda okuduğumuz **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ** (En büyük Rabbim! Seni bütün noksan sıfatlardan tenzih ederim) ve secde de okuduğumuz **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى** (Ey Yüce Rabbim! Seni bütün noksan sıfatlardan tenzih ederim) tesbihlerinin yanı sıra, Kur'an ve hadislerden alınan tesbihler ve dualar ezberlenebilir. Rükûda, secde de söylenen tek bir şey insanın ufkunu alır en derinlere götürür. Böylelikle, hakiki namaza muvaffak olma ümidimizi dipdiri tutarız. Efendimiz'in (sallallahu aleyhi vesellem) sünnet-i seniyyesinde, namazda okunmasının tavsiye edildiğini müşahade ettiğimiz dualardan bazıları şunlardır:

Rükûda Okunabilecek Dualar

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ

(Münezzeh, Mukaddes, meleklerin ve Ruh'un Rabbi.)

اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبِكَ أَمِنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي وَعَصْبِي وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمَيَّ اللَّهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ

(Allah'ım! Sana rükû ettim, Sana inandım ve Sana teslim oldum. Kulağım, gözüm, beynim, iliğim, kemiğim, sinirim ve ayaklarımın taşıdığı her şey, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a boyun eğmiştir.)

Rükûdan Doğrulunca Okunabilecek Dualar

اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ

(Allah'ım! Ey Rabbimiz, hamd Sana mahsustur. Çokça, tertemiz ve mübarek hamdler Sana mahsustur.)

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ مِلْءُ السَّمَوَاتِ وَمِلْءُ الْأَرْضِ وَمِلْءُ مَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ، أَهْلَ الْمَجْدِ وَالثَنَاءِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ

(Allah'ım! Gökler dolusu, yer dolusu, aralarındaki her şey dolusu ve daha başka dilediğin kadar hamd Sana mahsustur. Ey mecd ü senâya lâayık olan! Kulların —ki hepimiz Sana kuluz— söyleyebileceği en lâayık söz şudur: Senin ihsan ettiğine engel olacak yoktur; Senin engellediğini verecek de yoktur. Sana karşı hiçbir şan ve şeref sahibine, şan ve şerefi bir fayda sağlamaz.)

اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالْثَّلَجِ وَالْبَرْدِ وَالْمَاءِ الْبَارِدِ

(Allah'ım! Beni kar, dolu ve soğuk suyla temizle.)

Secdede Okunabilecek Dualar

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ أَمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ
وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ
أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

(Allah'ım! Sana secde ettim, Sana inandım ve Sana teslim oldum. Yüzüm, kendisini yaratan, şekil veren, kulağını ve gözünü var eden Allah'a secde etti. En güzel yaratıcı olan Allah, Sen ne yücesin!)

خَشَعَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَدَمِي وَلَحْمِي وَعَظْمِي وَعَصْبِي
وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمَيَّ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

(Kulağım, gözüm, kanım, etim, kemiğim, sinirim ve ayaklarımın taşıdığı her şey, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a boyun eğmiştir.)

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ

(Münezzeh, Mukaddes, meleklerin ve Ruh'un Rabbi.)

İki Secde Arasında Okunabilecek Dualar

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَاهْدِنِي وَارْزُقْنِي
وَاجْبُرْنِي وَارْفَعْنِي

(Allah'ım! Beni bağışla, bana merhamet eyle, bana afiyet lütfet, beni hidayet eyle,

bana rızık ihsan eyle, eksiklerimi gider, kırıklarımı sar ve beni yücelt.)

رَبِّ هَبْ لِي قَلْبًا تَقِيًّا نَفِيًّا مِنَ الشُّرُكِ بَرِيًّا لَا كَافِرًا وَلَا
شَقِيًّا

(Rabbim! Bana şirkten arınmış, pak, takva dolu, nankör ve talihsiz olmayan bir kalp lütfet.)

Teşehhüdde Okunabilecek Dualar

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ
إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَفُورُ الرَّحِيمُ

(Allah'ım! Nefsime çok zulmettim. Günahları ancak Sen bağışlarsın. Katından bir mağfiretle beni bağışla, bana merhamet et. Şüphesiz Sen Gafûr ve Rahîm'sin.)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ
الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ

(Allah'ım! Kabir azabından Sana sığınırım. Mesih-i Deccal'in fitnesinden Sana sığınırım. Hayatın ve ölümün fitnesinden Sana sığınırım.)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَغْرَمِ وَالْمَأْتَمِ

(Allah'ım! Borçtan ve gınahtan Sana sığınırım.)

Yeniden Dua Zamanı

Dertlerine derman arayanlar dermanı O'ndan bekler ve her zaman gönül gözleriyle günebakan çiçekler gibi O'na bakar ve O'nunla muamele içinde bulunurlar.

Aciz, fakir, muhtaç ve kendine yetmediğinin şuurunda olan kulun, tazaru, tezellül ve alçak gönüllülük içinde, Rahmeti Sonsuz'a yönelip, hâlini O'na arz ederek istediklerini O'ndan istemesinin ayrı bir unvanı sayılan dua, kulun Rabbi'ne karşı iman, güven, itimat ve tevhid telâkkisinin bir gereğidir.

Bu mülâhazalar çerçevesinde, O'na yönelen kul, sımsıkı havf u reca duygularına kilitlenir; "Başkalarının nazarlarından uzak, gönülden sadece Rabbi'ne yalvarır ve gizliden gizliye O'na dua eder." Bu mazmuna bağlılık duada bir esastır ve bu esas ancak Şâri'in açıp genişletmesi ölçüsünde, açıp genişlettiği yerlerde tecviz, hatta teşvik edilebilir.

Allah bize, "Hem endişe içinde hem de ümitlerle dopdolu olarak yalnız O'na yalvarın; bilin ki, O'nun rahmeti, kalbleri ihsan şuuruyla çarpan kimselele beraberdir." ferman ederek, hem teveccüh edeceğimiz kapıyı gösterir hem de o kapının önünde durmanın adabını öğretir. Aslında, her hâlimizde O'na yönelmek, O'na el açmak, dert ve elemelerimizi O'na şerh etmek hem bir mazhariyet ve ilk mevhibe hem de Hakk'ın cevabî teveccühleri adına atılmış önemli bir ilk adımdır.

O, “Kullarım Bana isteklerini yöneltirlerse, bilmelidirler ki, Ben yakınlardan yakınım; Bana dua ile yönelenin duasına icabet ederim.” buyurur. Elverir ki, bu iç dökme ve yakarış “Siz, dua ve niyazlarınızı gönülden, hâlisane ve Hak rızasına bağlayarak yapınız.” medlûlü çizgisinde icra edilsin.

Evet, halk içinde bağırıp çağırarak başkalarına duyurma, gösterme yerine, duyması ve görmesi mânâlar üstü mânâ ifade eden Hazreti Allâmü'l-Guyûb'a, hem de tamamen halka kapalı ve O'na açık bir hâl ve atmosfer içinde, nefeslerimizi gizlilik ve içtenlikle derinleştirerek arz etmeliyiz ki, O'na iç dökmemiz gizliliğin büyüsunü taşısin ve sesimizi-soluğumuzu başka mülâhazaların şerareleri kirletmesin..

Başka her şeye kapanıp, içini sadece O'na açan, hâlini O'na şikayet eden hep O'na yakın durmanın insiyakları içinde bulunur ve O'nun dergahından eli boş dönmez. Evet, insan ihtiyaçlarını, onları karşılayabilecek birine açmalı; belâ-yı dertten “âh” edecekse derde derman bir hekimin yanında inlemeli.

Kul, efendisine arzuhâlde buluncaksa, ağyâra bütün bütün kapanarak, akıyla, şuuruyla, hissiyle hep O'na açık durmalıdır; durmalı, sesini-sözünü O'na göre ayarlamalı ve kendine yakınlardan daha yakın birinin huzurunda iç çektiğini düşünerek nağmelerinden ses ihtizazlarına, tavırlarından mimiklerine kadar her hâliyle bir temkin örneği sergilemelidir.

Kime el açtığıнын farkında olan bir sadık kul, düşünce ve dualarını niyeti ve içtenliğiyle sık sık kalibrasyondan geçirir; ifade ve hislerini her türlü şerareden arı-duru tutmaya çalışır ve duymasını istediğinden başkalarının duymalarına karşı âdeta dilsiz kesilir. Yer ve zamana göre kendi sesini ve kendi sözlerini kendinden bile kıskanır.

Bir kulun, dua ve niyazlarını hâlinin saffetine bağlamasının yanında, nabızlarının “Allah Allah” diye attığı dakika ve saniyeleri kollaması; mübarek gün ve geceleri ilâhî mevhibelere açık kutlu vakitler sayarak dolu dolu yaşaması; ve bil-hassa, Hak rahmeti sağanaklarının nüzûl emare ve işaretleri sayılan namaz saatlerini, iftar zamanlarını, secde ve rûku hâllerini santim zayi etmeden değerlendirmesi; sonra, arzu ettikleri olmuş-olmamış, şartlar aleyhine dönmüş veya lehinde cereyan etmiş, ciddi bir vefa hissiyle ara vermeden yaptıklarını devam ettirmesi hem duanın kabulü için bir esas hem de sadakat ve samimiyetin gereğidir.

Hakk'a inanan bir insan için, yaz gününü kar bastırmış, baharı hazan vurmuş, gündüzler kör kabirler gibi karar-mış, her tarafı çeşit çeşit karakura basmış hiçbir önemi yoktur; Allah, “Siz, muztar kalıp ızdırar diliyle dua ettiğinizde, sizi kara ve denizlerin karanlıklarından kurtaran kim?!” diyerek kendini, gücünün her şeyi ihatasını hatırlattıktan sonra ne önemi var zalâm zalâm üstüne dört bir yanın kararmasının..

ne önemi var, Kudreti Sonsuz “Çaresiz kalıp da O’na yalvaranın duasını kabul ederek sıkıntılarını gideren Allah’tan başka kimdir?” deyip mevcudiyetini vicdanlarımıza duyurduktan sonra!

Dua, Hakk’ın tükenmez hazinelerinin sırlı bir anahtarı; fakir, yoksul ve kalbi kırıkların istinatgâhı ve ızdırarla kıvranıp duranların da en emin sığınağıdır. Bu sığınağa adım atan, o sihirli anahtarı elde etmiş sayılır; onun vesayetine dehalet eden fakir, miskin, âciz ve muhtaçlar da umduklarını elde etmiş olurlar.

Gök ehlince elden ele dolaşan dua, bir muztarrın tavır ve davranışlarıyla sergilediği hâl duasıdır. Sıkışmış, canı gırtlığına gelmiş bir perişan ve muzdariptir ki, O’na yönelip düşünürken, içini O’na dökerken, ne deyip ne ettiğinin, nerede durup ne istediğinin farkındadır. Böyle birinin duasıyla, gözleri kurumuş sema beklenmedik şekilde salar gözyaşlarını ve ağlamaya durur. Çevreyi tehdit eden

hortumlar yol değiştirir, her şeyi alabora eden dalgalar dinler ve selâmet ufku görünür. Kırılan faylar sürpriz kararlara teslim olur ve faylardan boşalan gazlar atmosfer içinde eriyip gider. Böyle bir duanın meydana getirdiği meltemle arz dirilir, feza aydınlanır. Sîneler inşirahla atmaya başlar; otlar-ağaçlar semâa kalkar; güller-çiçekler etrafa tebessümler yağdırmaya durur.

Dua, sebepler üstü kutsal bir talebin Yüceler Yücesi’ne arzı ve Hakk’ın gizli-açık her şeye nigeşan bulunmasına iz’anın da bir unvanıdır. İnsanlar, cinler ve melekler bilhassa iktidar ve ihtiyaçlarını aşan bütün konularda -sebepler daire-sinde esbâba riayet mülâhazası mahfuzellerini O’na açar.. içlerini O’na döker.. nâcâr kaldıkları yerde “çare” der inler.. dertlerine derman arayanlar da derman O’ndan bekler ve her zaman gönül gözleriyle günebakan çiçekler gibi O’na bakar ve O’nunla muamele içinde bulunurlar.

Ey çaresizler çaresi! yığınların çaresizlikle kâh sağa, kâh sola toslayıp durduğu şu karanlık günlerde, zulmet zulmet içinde kıvrananlara nezdinden bir ışık gönder hakkındaki recâ ve hüsnüzannımızı rahmetinin serhaddine ulaştır ve bizi o ufkun ümitli dilencileri kabul ederek gönüllerimizi imanî heyecanla şahlandır ve dillerimizdeki bağları çöz; çöz ki hâlimizi arz ederken yeni bir günah işlemeyelim.

Ey her duada bulunana icabet eden ululuk tahtının Sultanı!

Şimdi biz de, bize verdiğin isteme duygusu ve istenenleri vereceğin inancıyla rahmetinin vüs'ati genişliğindeki kapına dayanıyor, son bir kere daha hâlimizi arz etmek istiyoruz. Hâlimiz Sana ayan, söyleyeceklerimiz bildiklerinin bir kısmını beyan.

Beklediğimiz asırlardan beri bizi kıvrım kıvrım kıvrandıran dertlerimize derman.. icabet buyur ey Rahîm ü Rahmân!

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ ❁

Allahım!

Recep ve Şaban aylarını hakkımızda mübarek
(bereketli) eyle ve bizi Ramazan-ı Şerif'e ulaştır.

Âmin

